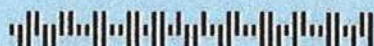

Aan:
het Ministerie van Economische Zaken
t.a.v. de heer H. Kamp
Postbus 20401
2500 EK 's-GRAVENHAGE

Assen, 24 maart 2016
Ons kenmerk 12/3.7/2016001284
Behandeld door de [redacted] (0592) [redacted]
Onderwerp: Reactie voorontwerp-Inpassingsplan Windpark N33

Geachte heer Kamp,

Bij brief van 29 januari 2016 hebt u ons in de gelegenheid gesteld een reactie te geven op het voorontwerp-Inpassingsplan voor het Windpark N33, mede in het kader van het overleg als bedoeld in artikel 3.1.1 van het Besluit ruimtelijke ordening.

Provinciale reactie op het voorontwerp

Het Windpark N33 zal in de provincie Groningen worden gerealiseerd. Wij hebben beoordeeld in hoeverre het windpark impact kan hebben op relevante aspecten binnen Drents grondgebied, met name in relatie tot de plannen voor het Windpark De Drentse Monden - Oostermoer (DMOM). Wij verzoeken u onderstaande punten mee te nemen in het ontwerp-Inpassingsplan Windpark N33.

1. Stand der techniek

Wij constateren dat het MER voor het Windpark N33 gebaseerd is op turbines uit de 'klasse 3-5 MW' en een (worst case) referentieturbine van 3,45 MW. In het kader van het Inpassingsplan Windpark DMOM dringen wij er al geruime tijd bij u op aan om de toepasbaarheid van minder, zwaardere turbines te onderzoeken. In het MER voor Windpark DMOM hebt u ervoor gekozen de onderzoeken te baseren op lichtere turbines uit de 'klasse 2-4 MW' en een referentieturbine van 3 MW. U geeft daarbij aan dat het bestuderen van inrichtingsalternatieven met zwaardere turbines om bedrijfseconomische redenen niet realistisch en dus niet zinvol is. De windomstandigheden van het Windpark DMOM in de Drentse Veenkoloniën zijn hetzelfde als die van het Windpark N33 in de Groninger Veenkoloniën. De aan te houden afmetingen voor masthoogtes en rotordiameters zijn vergelijkbaar; in DMOM zelfs nog iets royaler.

Het ligt voor de hand dat u deze vernieuwde inzichten over de in het Windpark N33 toe te passen turbinevermogens wilt laten doorwerken in het vervolg van de procedure voor het Windpark DMOM. In onze eigen zienswijze voor dit windpark zullen wij hier nader op terugkomen.

Ook pleiten wij ervoor de best beschikbare technieken toe te passen ten aanzien van obstakelverlichting. In onze reactie op het voorontwerp-Inpassingsplan Windpark DMOM hebben wij al verwezen naar de resultaten uit eerder uitgevoerde onderzoeken (Windpark Alexia te Zeewolde). Waar dat niet in rijksbesluiten wordt vastgelegd, vragen wij u erop toe te zien dat dit in de andere besluiten wordt opgenomen.

2. Landschap en leefomgeving

Gezien het open karakter van het landschap zal er interferentie optreden tussen de Windparken N33 en DMOM. Daarom merken wij het volgende op.

Het voorontwerp-Inpassingsplan geeft ruimte om het middelpunt van de windturbines in principe maximaal 15 meter te verplaatsen. Dit geeft flexibiliteit als de turbine niet op de exacte locatie gerealiseerd kan worden. Wij hechten vanuit een goede ruimtelijke inpassing aan een regelmatig rasterpatroon en/of lijnopstelling. Verschuivingen kunnen leiden tot een verstoring van deze gewenste patronen, die een onrustig visueel beeld zullen geven. Wij pleiten er daarom voor de onderhavige flexibiliteitsbepaling in te perken.

Het Windpark N33 betreft, net als het Windpark DMOM, een windpark met verschillende initiatiefnemers. In het voorontwerp-Inpassingsplan Windpark N33 is de initiatiefnemers enige mate van vrijheid gelaten om tot de keuze van een turbintype te komen, waardoor vervolgens het risico ontstaat dat er binnen het windpark verschillende soorten windturbines worden opgericht. Dit kan grote afbreuk doen aan de wijze waarop het windpark zich visueel manifesteert. Wij pleiten er daarom voor de bebouwingsregels op dit punt aan te scherpen.

Wij zien uw reactie met belangstelling tegemoet.

Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Drenthe,

, secretaris

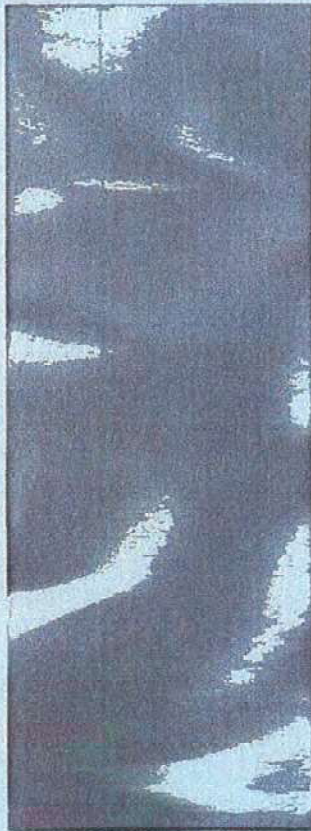
, voorzitter

wa.col.

postadres Postbus 122, 9400 AC Assen

provincie Drenthe

PostNL
Afz. 9400 AC 122

€0,65

NEDERLAND
24.03.16
NetSet PB 865356

25 MRT 2016

Z05DC 2500EK401

Postbus 122, 9400 AC Assen

Ministerie van Economische Zaken
Directie Energie en Omgeving
t.a.v. de heer J.M.C. Smallenbroek
Postbus 20401
2500 EK Den Haag

Muntendam:

7 april 2016; Verzenddatum: 11 APR 2016

Onderwerp/Kenmerks:

Reactie op voorontwerp rijksinpassingsplan windpark N33

Behandeld door:

Telefoon:

(0598)

Bijlagen:

Geachte heer Smallenbroek,

Bij brieven van 29 januari 2016 stelt u de gemeenteraad op basis van artikel 3.28 van de Wet ruimtelijke ordening en ons op grond van artikel 3.1.1. van het Besluit ruimtelijke ordening in de gelegenheid te reageren op het voorontwerp van het inpassingsplan voor windpark N33. Graag maken wij van deze mogelijkheid gebruik.

Algemeen

Vanaf het allereerste moment dat de provincie Groningen een windpark langs de N33 in het provinciaal omgevingsplan heeft opgenomen, heeft de gemeente Menterwolde zich verzet tegen een dergelijk park. Op dat moment ging het enkel nog over turbines van relatief kleine omvang langs de N33. Omdat de provincie Groningen windenergie als een industriële activiteit ziet, was de koppeling met industrie het argument om juist langs een deel van de N33 een windpark aan te leggen. In het voorkeursalternatief is van deze koppeling geen sprake meer.

Ook op het moment dat door KDE is verzocht om de rijkscoördinatie-regeling op hun initiatief toe te passen was er alleen nog maar sprake van turbines in een strook langs de N33. In de afgelopen jaren is het windpark echter steeds meer vanaf de oorspronkelijk strook langs de N33 verschoven naar het gebied boven het dorp Meeden.

Op 1 februari 2016 heeft de minister van Economische Zaken aan de Tweede Kamer zijn brede visie op omgevingsmanagement bij energieprojecten weergegeven. Wij kunnen ons vinden in de uitgangspunten, maar vinden daarvan niets terug in het gevoerde proces rond Windpark N33. De minister noemt in deze brief een aantal goede voorbeelden. Slechte voorbeelden worden niet genoemd, zonder discussie had Windpark N33 hieronder gerangschikt kunnen worden.

Wij betreuren het dat met de inbreng van burgers en lokale overheden geen rekening is gehouden. Wij zijn geen voorstander van dit windpark, maar hebben desondanks alternatieven aangegeven. Zo hebben we een voor alle partijen betere variant 7 ontwikkeld. Hiervoor hebben we de minister, de tweede kamer, provinciale staten en individuele kamer- en statenleden benaderd.

Postbus 2
9649 ZG Muntendam

Kerkstraat 2
Muntendam

T (0598) 65 88 88
F (0598) 62 16 88

info@menterwolde.nl
www.menterwolde.nl

Bank Ned. Gemeenten
IBAN Rekeningnummer
NL47BNGH028.50.06.460

We hebben veel begrip en medestanders gekregen, maar tot nu toe niet voldoende steun om de plannen te wijzigen.

Het is u inmiddels voldoende gebleken dat de eenzijdig neergelegde plannen geen draagvlak binnen onze gemeente hebben. De impact van het park op de woongebieden en het landschap is gewoonweg te groot. Wij zijn niet tegen de ontwikkeling van windparken in onze gemeente indien deze worden gerealiseerd op plaatsen waar het in relatie tot woonbebouwing en inpassing in het landschap acceptabel is. Bij Windpark N33 is hiervan in de huidige vorm geen sprake.

Zonne-energie als alternatief.

Wij zien meer toekomst in de ontwikkeling van zonne-energie en willen daaraan meewerken. Uit de initiatieven die inmiddels in onze gemeente zijn ontstaan blijkt dat hier kansen liggen. Momenteel zijn kansrijke en innovatieve projecten van vele ha's in onze gemeente en in de regio in voorbereiding. Dit zijn haalbare initiatieven en ze kunnen zeker dienen als alternatief voor het windpark. In onze gemeente gaat dit om plannen van Stichting Innovatief Zonnepark Meeden, die een concreet plan heeft voor een innovatief zonnepark en dit wil uitrollen naar een park van grote omvang, een Postcoderoosproject van Duurzaam Menterwolde en initiatieven van landbouwers.

Daarnaast zal het u bekend zijn dat de gemeente Menterwolde per 1 januari 2018 zal fuseren met de huidige gemeenten Hoogezand-Sappemeer en Slochteren. In Sappemeer, op steenworp afstand van Windpark N33, zijn concrete plannen voor de realisatie van een zonnepark van 105 ha. Deze initiatieven kunnen rekenen op steun van de provincie Groningen. Daarnaast zijn er in de regio meer initiatieven voor zonneparken. Al deze plannen bij elkaar optellend, komen we tot een oppervlakte aan zonneparken van zeker 250 ha. Een dergelijke oppervlakte moet op zich zeker toereikend zijn om de opbrengst van een windpark te compenseren. Deze inzet alleen al voor de opwekking van duurzame energie moet voldoende reden zijn om de ruimtelijke impact van het Windpark N33 fors te beperken.

We zullen verder in onze zienswijze aangegeven dat er ook dan nog steeds mogelijkheden zijn om een windpark van 100 tot 120MW te realiseren zonder dat er ruimtelijk maximaal 35 "parkeerplaatsen" voor windmolens bij recht ontstaan. Met het beter benutten van een beperkter aantal "parkeerplaatsen" wordt er én meer zonne-energie opgewekt én levert het Windpark nog steeds de beoogde bijdrage aan het Energieakkoord. Door op deze wijze invulling te geven aan de volgende fase van de planvorming geeft het rijk een helder signaal af, dat ze nu een duidelijke stap wil zetten naar het creëren van draagvlak voor de veranderde energieopgave in onze gemeente. Iets waaraan het tot nu toe ontbroken heeft.

Wij voelen ons in ons standpunt gesteund door de Tweede Kamer, die u bij motie heeft opgeroepen om alternatieven zoals zonneparken volwaardig mee te wegen in de verdere besluitvorming rond duurzame investeringen die een grote impact op landschap en omwonenden hebben.

Reactie op het voorontwerp

Wij hebben hiervoor aangegeven hoe wij over het windpark en het gevoerde proces denken. Het park zou er in elk geval in de huidige vorm niet moeten komen. In het verleden hebben wij een aantal randvoorwaarden gesteld waaraan een windpark in elk geval zou moeten voldoen.

Wij constateren dat aan deze voorwaarden niet wordt voldaan, de afstand tot de bebouwing bedraagt nog steeds aanmerkelijk minder dan de door ons gevraagde 2 km en de N33 wordt niet als westelijke grens aangehouden.

Ofschoon het voorkeursalternatief waarschijnlijk zal voldoen aan de wettelijke normen voor afstanden, slagschaduw etc, zijn wij van mening dat deze normen niet leidend moeten zijn.

Het inpassingsplan is de planologische vertaling van de voorkeursvariant. Wij hebben onze teleurstelling over de voorkeursvariant al laten blijken. Wij hebben geconstateerd dat slechts is gekozen voor een meer geordende variant 6, met daarbij een aanvulling ten oosten van Veendam, hetgeen betekent dat:

- het gebied dat met het park wordt belast nog steeds enorm groot is;
- de afstand tot de dorpen (te) gering is en het park een landschappelijk onaanvaardbare impact op het gebied heeft;
- in de strook ten westen van de N33 van ordening geen enkele sprake is; hier zijn volstrekt willekeurig 3 turbines gepland.

Wij waarderen het dat u in het voorkeursalternatief en het voorontwerp uit bent gegaan van een zekere mate van spreiding in de N33 zone. Het plan is daardoor met name meer geordend.

Wij willen verder de volgende inhoudelijke opmerkingen op het voorontwerp maken en verzoeken u op deze punten het voorontwerp aan te passen.

Turbines met hoger vermogen; kleiner gebied

Wij zijn van mening dat het gebied waarbinnen de turbines worden geplaatst zo klein mogelijk moet worden gehouden, waardoor de afstand tot woningen kan worden gemaximaliseerd. Ten noorden van Meeden is er ruimte genoeg om grotere afstanden tot de bebouwing te hanteren en tegemoet te komen aan onze wens om bij de realisatie van het windpark een afstand van twee kilometer tot de bebouwing te benutten. Die ruimte is er. We dringen er op aan die benutten. Laat windmolens niet de inwoners van onze gemeente/regio opzoeken, maar zoek voor windmolens de ruimte die er zeker is!

In de door het bureau Pondera verrichte studies is het effect van turbines van zowel 3-5 MW als van 5-8 MW verkend. Uiteindelijk is gekozen voor 3-5 MW. In de MER wordt geconstateerd dat ALLE bekende types binnen het 3 - 5 segment geschikt zijn. In het voorontwerp wordt echter indirect gekozen voor turbines in het onderste deel van 3-5 MW, oftewel indirect voor een windpark dat de beoogde 100-120 MW overschrijdt. De provincie wil het resterende deel van de opgave van 855,5 MW elders in de provincie realiseren.

Wij pleiten er om deze reden voor dat er minder opstellingsplaatsen in het voorontwerp opgenomen worden. Er moet niet bij recht een windpark met een groter vermogen gerealiseerd kunnen worden. We realiseren ons daarbij dat door het opnemen van minder opstellingsplaatsen er indirect gestuurd wordt om de technologische mogelijkheden te benutten binnen het 3-5 MW segment zonder dat er door de overheid voor een bepaald type gekozen wordt. We pleiten ervoor dat het aantal opstelplaatsen een relatie heeft met het kiezen voor turbines uit het bovenste deel van het 3-5 MW segment. Dat past uitstekend bij de innoverende rol van de verschillende overheden.

Om nog concreter te zijn: In een voorbereidende GIS-sessie, zijn een aantal varianten beschouwd. Eén daarvan is een opstelling met turbines van 4,2 MW. Deze variant voldoet aan hetgeen wij hiervoor hebben gesteld. Bovendien scoort deze variant landschappelijk beter en kent deze variant het minst aantal gehinderden. Een afbeelding van deze variant hebben wij bijgevoegd.

Met minder turbines kan een park met hetzelfde vermogen worden gerealiseerd en zou de meest zuidelijke lijn boven Meeden kunnen vervallen. De stand van de techniek is dusdanig dat deze goede alternatieven aanwezig zijn. Dit leidt tot minder ruimtebeslag, grotere afstand tot bebouwing (waardoor minder gehinderden) en minder effect op het landschap.

Eveneens ligt dit volledig in lijn met de uitgangspunten van de Ladder voor Duurzame Verstedelijking om de schaarse ruimte zo zorgvuldig mogelijk te benutten

Mocht het noodzakelijk zijn om de in het inpassingsplan opgenomen instandhoudingstermijn van de windturbines aan te passen, omdat mogelijk de zwaardere turbines een langere afschrijvingstermijn kennen, dan hebben wij hier geen problemen mee.

Gebied ten westen van de N33

In onze randvoorwaarden hebben we aangegeven dat de N33 de westelijke grens van het windpark zou moeten zijn. Desondanks zijn het inpassingsplan in deze strook een drietal turbines opgenomen. Deze turbines zijn onafhankelijk geïnstalleerd en hebben geen enkele relatie met het gebied ten oosten van de N33. Van ordening is in het geheel geen sprake. Gezien de onduidelijke positionering zou deze rij moeten komen te vervallen, dit geldt met name voor de solitaire meest noordwestelijke turbine, die bovendien slechts op 700 meter afstand vanaf de woonbebouwing van Zuidbroek ligt. Tevens worden deze turbines overbodig wanneer u aan onze voorwaarde voldoet om te kiezen voor molens in het bovenste deel van het 3 – 5 segment, dit wordt zichtbaar op de bijgevoegde kaart met de door ons gewenste opstelling van turbines met een hoger vermogen.

Best beschikbare technieken

Wij verzoeken u uw invloed te gebruiken om te bewerkstelligen dat naast hetgeen wij gesteld hebben over de toepassing van turbines met een groter vermogen, eveneens de best beschikbare technieken worden toegepast. De gedachte hierachter is het zo weinig mogelijk belasten van de omgeving met o.a. geluid en licht- en zichthinder.

Typekeuze turbines

Het windpark wordt door twee partijen gerealiseerd. Dit kan betekenen dat deze partijen voor verschillende windturbines kiezen. Dit kan leiden tot een verstoring van het gebied. In de voorschriften is weliswaar een bepaling opgenomen dat de minister bevoegd is nadere eisen te stellen aan o.a. de gelijkvormigheid van turbines, maar wij vragen ons af of dit afdoende is en hoe dit wordt toegepast, te meer daar de minister geen bevoegd gezag is voor de vergunningverlening. De planregels zullen op dit punt verscherpt moeten worden.

Tot slot

In deze brief hebben wij onze gevoelens over het Windpark N33 weergegeven en handreikingen gegeven om tot een verbeterd plan te komen.

Mocht het windpark er ondanks ons standpunt toch komen, dan dringen wij aan op een verkleind park, met grotere afstand tot de woonbebouwing. Ook in dit geval is het mogelijk om het gewenst vermogen van het park te behalen. Indien noodzakelijk kunnen wij instemmen met het plaatsen van een aantal turbines aan de noordzijde van de A7.

Hoogachtend,

de gemeenteraad van Menterwolde,

~~F.A.P. Grit~~

(griffier)

~~R.W. Munnikma~~

(voorzitter)

~~burgemeester en wethouders van Menterwolde,~~

~~R.W. Munnikma,~~

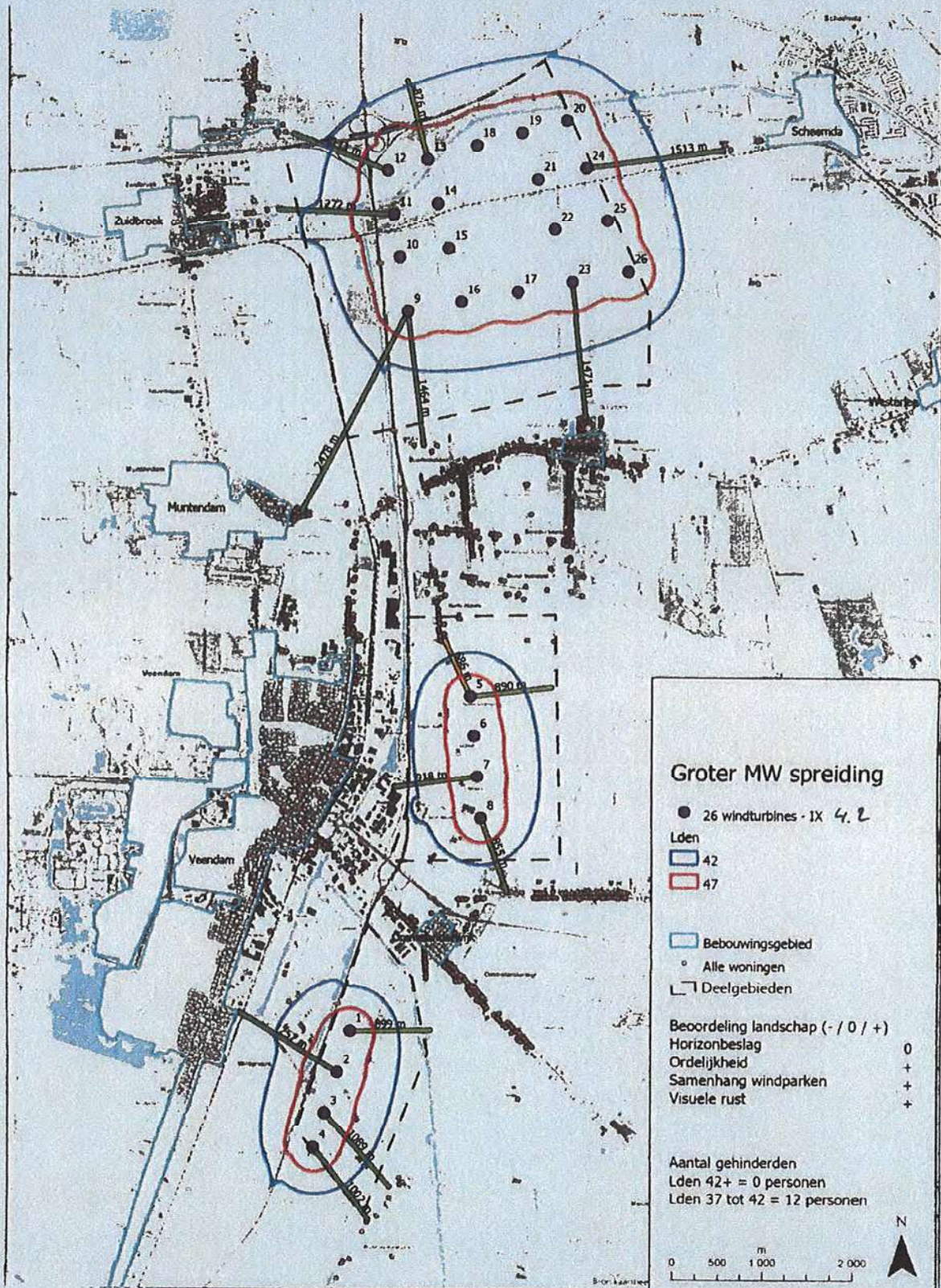
(burgemeester)

F.J.G. Wiertz,

(secretaris)

Alternatief Windpark N33, zoals door de gemeente Menterwolde gewenst.
 Minder turbines, maar met een hoger vermogen. In dit voorbeeld is 4,2 MW uitgangspunt.

Gemeente
Menterwolde

11 04 16

Businesspost Stadskanaal
Postbus 194
3500 AD Stadskanaal
Port Betaald
Poststuk niet voor u bestemd?
Stuur het gratis terug via post of oranje bus

DGETM-EO

Ministerie van Economische Zaken
De [REDACTED]
Postbus 20401
2500 EK 'S-GRAVENHAGE

Aquapark 5, Veendam
Postbus 195
9640 AD Veendam
Tel 0598-693800
www.hunzeenaas.nl

VERZONDEN 11 APR 2016

Uw brief	29 februari 2016	Datum	8 april 2016
Ons kenmerk	IN16-0203/16-0652	Behandeld door	[REDACTED]
Onderwerp	Voorontwerp inpassingsplan windpark N33	Doorkiesnummer	0598-[REDACTED]

Geachte [REDACTED],

In reactie op het concept-ontwerp "Inpassingsplan Windpark N33", deel ik u het volgende mee:

- Paragraaf 5.2.2, pag.36: Onder het thema "water en bodem" wordt aangegeven dat er een advies zou gelden voor de aangegeven toetswaarden. Het aanhouden van een keurzonering van 5 meter langs hoofdwatergangen, is geen geadviseerde toetswaarde maar een vaststaande keurbepaling.
- In het Inpassingsplan wordt geen uitwerking gegeven aan de overstromingsgevoeligheid van het plangebied in relatie met de verschillende polders (bv. Tussenklappenpolder).
- Aan de overstromingsbestendigheid van de windmolens en de bijbehorende infrastructuur is evenmin aandacht besteed in het voorliggende plan.

In het vooroverleg zijn deze thema's aan de orde geweest en is het wateradvies hier op afgegeven. Gemakshalve verwijs ik u ook naar de stukken van het vooroverleg.

Als huidige contactpersoon voor de verdere planprocedure kunt u de [REDACTED] tel. 0598-[REDACTED] blijven aanhouden voor vragen en toelichting.

Met vriendelijke groet,

[REDACTED]
namens het dagelijks bestuur.

[REDACTED]

[REDACTED]

Johan Modestraat 6
 postbus 175 . 9670 AD Winschoten
 T(0597)48 20 00 . info@gemeente-oldambt.nl
 www.gemeente-oldambt.nl

g e m e e n t e
 O l d a m b t

Ministerie van Economische Zaken
 Postbus 20401
 2500 EK DEN HAAG

Onderwerp	Reactie op voorontwerp inpassingsplan Windpark N33	Datum	11 april 2016
Ons kenmerk	16.0004352	Uw brief	DGETM-EO/16014716
Inlichtingen bij		Bijlage(n)	Raadsvoorstel met besluit

Geachte heer Kamp,

In uw brief van 29 januari 2016 betreffende het voorontwerp inpassingsplan Windpark N33 stelt u de gemeenteraad in de gelegenheid om een reactie te geven op het voorontwerp. De gemeenteraad van de gemeente Oldambt maakt daar graag gebruik van.

Het proces is op dit moment zover dat middels een inpassingsplan het windpark N33 mogelijk gemaakt wordt.

De uitkomst voor de gemeente is onbevredigend. Immers er zullen vier windturbines komen te staan in de gemeente Oldambt. De impact van het park met de verschuiving in de richting van de gemeente heeft invloed op de omgeving, zowel voor de omwonenden als voor het landschap.

Duidelijk is de lijn van de Stichting Oldambtwindmolenvrij, dorpsbelangenverenigingen en ander betrokken organisaties om geen windturbineparken te willen in onze gemeente. Dit blijkt onder andere uit de zienswijzen, die zijn ingediend bij de Notitie Reikwijdte en Detailniveau voor de MER. Maar ook kan geconstateerd worden dat er geen actieve beweging tot tegenstand is, waar elders wel sprake van is.

Effecten van de voorkeursvariant hebben een grotere impact op de leefomgeving van inwoners van een aantal woonkernen in onze gemeente. In de voorkeursvariant schuiven de molens 1,5 kilometer in de richting van de kernen Scheemda en Westerlee ten opzichte van een aantal eerdere varianten. Dit zijn zowel turbines op de het gebied van de gemeente Oldambt als een aantal op het grondgebied van de gemeente Menterwolde. De kleinste afstand naar Scheemda en Westerlee bedraagt nu circa 1,5 kilometer. Uit de m.e.r kan geconstateerd worden dat er geen overschrijding is van wettelijke normen voor inwoners van Oldambt voor aspecten als geluid en gezondheid. De zichtbaarheid van de turbines wordt wel vergroot door de verkleining van de afstand. De afstand is nog wel dusdanig groot dat het effect beperkt blijft.

Er is sprake van een aantasting van het landschap van het Oldambt. Ook in het gebied ten westen van Scheemda en Westerlee is er sprake van een grootschalig open landschap met als beperkende factoren de beide rijkswegen A7 en N33 en de omliggende kernen. In 2012 is een Notitie verkenning windturbines in Oldambt verschenen waarbij deze locatie niet absoluut als ongewenst is omschreven (zoals dat wel het geval was voor ten noorden van de A7 gelegen polders). Vanwege het grote aantal ingediende plannen in de gemeente heeft de gemeenteraad destijds gekozen voor een standpunt geen windturbineparken te (laten) ontwikkelen.

Plaatsing van windturbines betekent feitelijk dat de gemeente Oldambt een bijdrage levert aan de invulling van duurzame energie in het gesloten Energieakkoord. Vier turbines met een totaal vermogen van 12 MW

Raadsvoorstel

Voorgesteld raadsbesluit

De raad besluit:

Een reactie in te dienen op het voorontwerp van het Inpassingsplan Windpark N33 met de volgende hoofdlijn:

1. Het college constateert dat ondanks het bezwaar van de raad het Rijk de locatie van het windpark N33 zodanig heeft vastgesteld dat er toch vier windmolens op het terrein van de gemeente Oldambt komen en dat dit een nadelige invloed heeft op de omgeving, zowel voor de omwonenden als voor het landschap.
2. Dat de gemeente deze beslissing van het Rijk als hoger bestuursorgaan erkend mits onze gemeente in de toekomst geen extra/nieuwe opgave zal worden opgelegd voor de invulling van de landelijke energiedoelstelling voor wind op land.
3. De gemeente zich maximaal zal inspannen om zowel in financiële zin als op landschappelijk opzicht de negatieve gevolgen voor inwoners als landschap te compenseren.

Inleiding en doel

Yard Energy en RWE Innogy Windpower Netherlands zijn van plan een windpark te realiseren in de gemeenten Menterwolde, Veendam en Oldambt. Dit project wordt voorbereid met toepassing van de rijkscoördinatieregeling. Het project wordt ruimtelijk mogelijk gemaakt door middel van een (rijks)inpassingsplan, dat wordt vastgesteld door de Ministers van Economische Zaken en Infrastructuur en Milieu. Volgens artikel 3.28, eerste lid, van de Wet op de Ruimtelijke ordening dienen de betrokken gemeenteraden te worden gehoord.

Doel is om een formele reactie te formuleren op het voorontwerp inpassingsplan windpark N33.

Argumenten

Voorgeschiedenis

Standpunt gemeente

In mei 2012 heeft de gemeenteraad besloten geen windmolenparken te (laten) ontwikkelen binnen de gemeente Oldambt. Naar aanleiding van de ontwikkelingen rond het Windpark N33 heeft de gemeenteraad in juni 2015 in lijn met het coalitieakkoord van 2014 besloten een proactieve rol in te nemen rond de ontwikkeling van het Windpark N33. Eveneens is in juni 2015 besloten dat indien de Rijksoverheid kiest voor een voor de gemeente ongewenste opstellingsvariant er gestreefd moet worden naar zo groot mogelijke compensatie, waarbij draagvlak onder de inwoners in belangrijke mate wordt meegewogen.

Procedure Windpark N33

In oktober 2011 is de procedure gestart voor een milieueffectrapportage (MER) voor het Windpark N33 langs de Rijksweg N33 in de gemeenten Veendam en Menterwolde. In de MER zijn vijf opstellingsvarianten onderzocht. In maart 2014

Datum commissievergadering
7 maart 2016

Datum raadsvergadering
21 maart 2016

Onderwerp
Reactie op het voorontwerp
rijksinpassingsplan Windpark
N33

Portefeuillehouder

Contactpersoon

Agendapunt
9c

Casenummer
16.00112

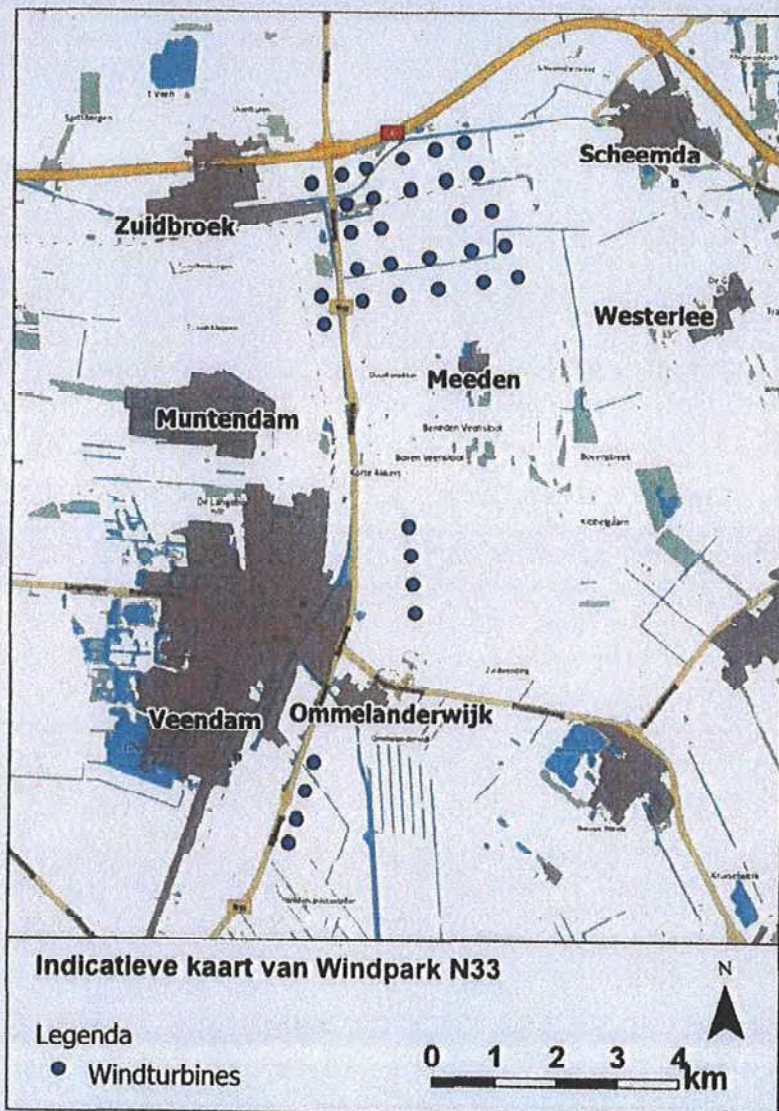

Documentnummer
16.0004351

was de MER in concept gereed. Naar aanleiding van deze concept MER is door de provincie Groningen een alternatieve opstellingsvariant (variant 6) aangedragen die volgens de provincie beter zou 'scoren' op de onderzochte criteria. Deze uitbreiding maakte aanvullend onderzoek noodzakelijk. De aanvullende concept notitie reikwijdte en detailniveau (NRD) heeft ter inzage gelegen van 22 mei tot en met 2 juli 2015. Deze NRD vormt een aanvulling op de in juni 2012 vastgestelde notitie en moet in samenhang daarmee worden gezien. De ontvangen zienswijzen, reacties en adviezen zijn betrokken bij de vaststelling van de aanvullende NRD. Mede op basis van deze notitie is de definitieve MER opgesteld. Met behulp van deze MER is de locatiekeuze voorbereid en een voorontwerp van een Inpassingsplan opgesteld.

Op basis van de onderzoeken hebben op 8 oktober 2015 de Ministers van Economische Zaken en van Infrastructuur en Milieu een voorkeurslocatie vastgesteld voor het windpark N33. Deze voorkeurslocatie gaat uit van 120 MW verdeeld over 35 molens, verspreid over drie deelgebieden boven Meeden en ten oosten van Veendam.

Toelichting procedure.

De initiatiefnemers van het Windpark N33 hebben gezamenlijk het project aangemeld voor de Rijkscoördinatieprocedure. Op grond van de Electriciteitswet 1998 kan bij een windpark van meer dan 100 megawatt de Rijkscoördinatieprocedure op grond van de Wet op de ruimtelijke ordening worden toegepast. Door de samenhang met de aanwijzing in de Structuurvisie Wind op Land is er sprake van een project van nationaal belang.

Raadsvoorstel

Bij toepassing van de Rijkscoördinatieregeling in samenhang met een zaak van nationaal belang zijn de volgende punten van belang.

- De bevoegdheid tot de vaststelling van een inpassingsplan valt toe aan de Minister van Infrastructuur en Milieu. Het inpassingsplan treedt in plaats van het ter plaatse geldende bestemmingsplan. De procedure tot vaststelling is overigens wel identiek aan die van een bestemmingsplan.
- Er is sprake van een coördinatie van de procedure van het plan met die van de benodigde vergunningen. Dit houdt in dat bij het ontwerp van het inpassingsplan ook het ontwerp van de besluiten van de vergunningen ter inzage liggen met de mogelijkheid van zienswijzen. Bij de publicatie van de vaststelling van het plan worden ook tegelijkertijd de besluiten tot het verlenen van de vergunningen kenbaar gemaakt. Beroep tegen de besluiten is alleen mogelijk bij de Raad van State en worden door de Raad tegelijk behandeld binnen een termijn van 6 maanden.
Overigens blijft de bevoegdheid tot het vaststellen van de besluiten over de vergunning wel bij de bevoegde organen. In dit geval is er voor de omgevingsvergunning sprake van een gezamenlijke productie-installatie op het grondgebied van de gemeenten Oldambt en Menterwolde, zover het gaat om de molens van RWE Innogy Windpower Netherlands (RWE). Omdat het merendeel van de windmolens op het grondgebied van de gemeente Menterwolde staat, wordt de aanvraag voor alle windturbines van RWE ingediend bij en afgehandeld door de gemeente Menterwolde. Wel zal ons college om advies worden gevraagd over de ontwerpen van de besluiten.
- Van belang is ook de Crisis- en Herstelwet. Omdat deze van toepassing is, kan in de procedure van beroep bij de Raad van State de gemeente geen beroep indienen. Wel is het mogelijk een zienswijze in te dienen op het ontwerp.

Verder is in voorbereiding een 11e tranche tot uitvoering van de wet. Bij invoering hiervan is een voorlopige bestemming met een (maximale) termijn van 30 jaar mogelijk. Aangezien naar verwachting deze tranche in het eerste half jaar in werking treedt, is het de bedoeling bij het ontwerp van het plan die voorlopige bestemming te gebruiken. Dit betekent dat de instandhouding van de molens gebonden is aan deze termijn.

Op dit moment heeft het Rijk het voorontwerp van het inpassingsplan voorgelegd aan zowel uw raad als ons college. Het voorleggen van het plan aan uw raad is gebaseerd op artikel 3.28 van de Wro, waarin de verplichting tot het horen van uw raad is opgenomen. Wij hebben in dit voorstel uw reactie beperkt tot de hoofdlijn van het project: wat is het standpunt van de gemeente ten opzichte van het park. Aspecten met meer een uitvoeringsgericht en technisch karakter zullen wij opnemen in onze reactie. Uiteraard zullen wij u op de hoogte stellen van onze reactie.

De verwachting is dat het ontwerp-inpassingsplan in de zomer van 2016 ter inzage wordt gelegd.

Compensatie

Landelijk is er onderkend dat de plaatsing van windmolens gevolgen heeft voor de leefomgeving van omwonenden. Dit heeft geleid tot een 'gedragscode Draagvlak en Acceptatie' van de Nederlandse WindEnergie Associatie (de brancheorganisatie van bedrijven en organisaties van windenergie). Deze gedragscode is samen met een aantal milieuoorganisaties opgesteld.

Naast punten als draagvlak, participatie en communicatie geeft de gedragscode een richtlijn van een compensatie van een richtbedrag per MWh (0,40-0,50 EUR/MWh) per jaar. Een gemiddelde turbine produceert ongeveer 2300 uur. Het richtbedrag voor compensatie per MW bedraagt dan ongeveer € 1045. Het gaat hier om bovenwettelijke vergoedingen.

Andere mogelijke bronnen voor compensatie zijn er ook nog. Gedacht kan worden aan een gedeelte van de opbrengst van leges en rekenen van grondeigenaren.

Het rijk heeft in oktober 2015 een gebiedscoördinator aangesteld. De eerste opdracht was te onderzoeken of er in de omgeving bereidheid is tot nader overleg over zaken als communicatie, participatie en compensatie. Het rapport van deze verkenning is op 5 februari 2016 verschenen. De conclusie is dat er voldoende draagvlak is voor verder overleg. Het merendeel van de vertegenwoordigers van diverse groeperingen is hiertoe bereid. Naast de drie genoemde punten wordt ook aandacht gevraagd voor andere zaken als sociale cohesie, landschap Oldambt, specifieke aandacht voor gevallen met negatieve consequenties en nieuwe technische mogelijkheden.

Onze verwachting is dat het traject nu verder voortvarend wordt opgepakt. Wij vinden dat er sprake moet zijn van overeenstemming op hoofdlijnen over participatie en communicatie in een brede vorm voordat er sprake is van ter inzage legging van een ontwerp van een inpassingsplan. Alleen dan kan er, van de zijde van de gemeente, sprake zijn van enige acceptatie voor het Windpark. Een beslissing over een mogelijke zienswijze bij het ontwerp zien wij gekoppeld aan deze overeenstemming.

Op dit moment lijkt ons een keus over de vorm van de compensatie van de zijde van de gemeente voorbarig. Graag gaan wij hier eerst het overleg over voeren om te horen welke ideeën er leven van de zijde van de vertegenwoordigers van bewoners.

Reactie gemeente Oldambt

Bij het formuleren van een reactie ligt de vraag voor of het uitgangspunt om geen windturbineparken in de gemeente te (laten) ontwikkelen onverkort overeind blijft of er ten aanzien van het Windpark N33 een ander standpunt wordt ingenomen.

Hierbij spelen de volgende argumenten een rol.

1. De uitkomst voor de gemeente is onbevredigend. Immers er zullen vier windturbines komen te staan in de gemeente Oldambt. De impact van het park met de verschuiving in de richting van de gemeente heeft invloed op de omgeving, zowel voor de omwonenden als voor het landschap.
2. Duidelijk is de lijn van de Stichting Oldambtwindmolenvrij, dorpsbelangenverenigingen en ander betrokken organisaties om geen windturbineparken te willen in onze gemeente. Dit blijkt onder andere uit de zienswijzen, die zijn ingediend bij de Notitie Reikwijdte en Detailniveau voor de MER. Van enig draagvlak voor de plannen van het windpark N33 is geen sprake.
3. Effecten van de voorkeursvariant hebben een grotere impact op de leefomgeving van inwoners van een aantal woonkernen. In de voorkeursvariant schuiven de molens 1,5 kilometer in de richting van de kernen Scheemda en Westerlee ten opzichte van een aantal eerdere varianten. Dit zijn zowel turbines op de het gebied van de gemeente Oldambt als een aantal op het grondgebied van de gemeente Menterwolde. De kleinste afstand naar woningen in Oldambt bedraagt nu circa 1,2 kilometer.
Uit de MER kan geconstateerd worden dat er geen overschrijding is van wettelijke normen voor inwoners van Oldambt voor aspecten als geluid en gezondheid. De zichtbaarheid van de turbines wordt wel vergroot door de verkleining van de afstand. De afstand is nog wel dusdanig groot dat het effect beperkt blijft.
4. Er is sprake van een aantasting van het landschap van het Oldambt. Ook in het gebied ten westen van Scheemda en Westerlee is er sprake van een grootschalig open landschap met als beperkende factoren de beide rijkswegen A7 en N33 en de omliggende kernen. In 2012 is een Notitie verkenning windturbines in Oldambt verschenen waarbij deze locatie niet absoluut als ongewenst is omschreven (zoals dat wel het geval was voor ten noorden van de A7 gelegen polders). Vanwege het grote aantal ingediende plannen in de gemeente heeft de gemeenteraad destijds gekozen voor een standpunt geen windturbineparken te (laten) ontwikkelen.
5. Plaatsing van windturbines betekent feitelijk dat de gemeente Oldambt een bijdrage levert aan de invulling van duurzame energie in het gesloten Energieakkoord. Vier turbines met een totaal vermogen van 12 MW zorgen ervoor dat circa 13,5% van de benodigde elektrische energie in Oldambt duurzaam opgewekt wordt in 2020.
6. De verwachting is op dit moment dat bij het tot stand komen van het Windpark N33 de provincie Groningen voldoet aan de afspraak in het Energieakkoord van invulling van 855,5 megawatt aan windenergie op land. Dit is van belang omdat er geen andere locaties in de komende jaren in beeld kunnen komen. Als er toch een initiatief komt met een draagvlak onder de bevolking, dan kan de vraag tot medewerking uiteraard aan de orde komen.
7. Van groot belang wordt geacht dat er vol op compensatie en participatie wordt ingezet. Uit de verkenning van de gebiedscoördinator blijkt in de gemeente Oldambt een bereidheid tot verder overleg. In dit overleg zullen agendapunten als participatie en compensatie aan de orde komen. Wel vinden wij dat er voor de ter inzage legging van het ontwerp er sprake moet zijn van overeenstemming in hoofdlijnen over de compensatie met inzicht in de compensatie voor inwoners van onze gemeente.
8. Afhankelijk van het verdere proces en specifiek de stand van zaken ten aanzien van compensatie en participatie is het dan aan uw raad te besluiten of bij een ontwerpplan een zienswijze wordt ingediend.

Raadsvoorstel

Deze argumenten zijn verwerkt in de conceptreactie, die bij de stukken is gevoegd.

Neveneffecten, risico's en alternatieven

Een besluit om niet te reageren op het ontwerp Inpassingsplan Windpark N33 houdt in dat de ministers bij de besluitvorming rond het inpassingsplan geen rekening kunnen houden met het standpunt van de gemeenteraad van de gemeente Oldambt.

Integrale consequenties

Niet van toepassing

Communicatie en burgerparticipatie

De verenigingen dorpsbelangen van de omliggende dorpen van het Windpark N33 en de stichting Oldambtwindmolenvrij worden over de ontwikkelingen geïnformeerd.

Vervolg

Het ontwerp inpassingsplan Windpark N33 wordt in de zomer van 2016 verwacht. Het college zal de raad advies uitbrengen over het indienen van een eventuele zienswijze hierop. Indien actuele ontwikkelingen zich voordoen zal het college de raad hierover informeren.

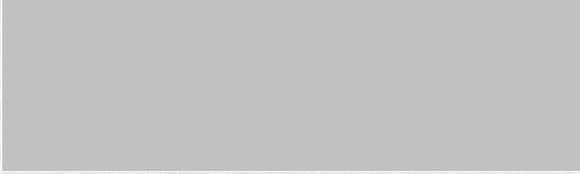
Bijlagen

- Reactie op het voorontwerp van het inpassingsplan Windpark N33
- Alle ter inzage liggende stukken betreffende het windpark N33 zijn te vinden op <http://www.rvo.nl/subsidies-regelingen/bureau-energieprojecten/windparken/windpark-n33/fase-1>
- Verkenning gebiedscoördinator windpark N33 is te vinden op <http://www.rvo.nl/subsidies-regelingen/bureau-energieprojecten/windparken/windpark-n33/gebiedsco%C3%B6rdinator>

Winschoten, 16 februari 2016

Burgemeester en wethouders van de gemeente Oldambt.

Herman Groothuis
Secretaris

Pieter Smit
Burgemeester

Raadsbesluit

De raad van de gemeente Oldambt,

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van 16 februari 2016,
gelet op het gestelde in de Wet ruimtelijke ordening.

Besluit

Een reactie in te dienen op het voorontwerp van het Inpassingsplan Windpark N33 met de volgende hoofdlijn:

1. Het college constateert dat ondanks het bezwaar van de raad het Rijk de locatie van het windpark N33 zodanig heeft vastgesteld dat er toch vier windmolens op het terrein van de gemeente Oldambt komen en dat dit een nadelige invloed heeft op de omgeving, zowel voor de omwonenden als voor het landschap.
2. Dat de gemeente deze beslissing van het Rijk als hoger bestuursorgaan erkend mits onze gemeente in de toekomst geen extra/nieuwe opgave zal worden opgelegd voor de invulling van de landelijke energiedoelstelling voor wind op land.
3. De gemeente zich maximaal zal inspannen om zowel in financiële zin als op landschappelijk opzicht de negatieve gevolgen voor inwoners als landschap te compenseren.

Winschoten, 21 maart 2016

De raad van de gemeente Oldambt,

Pieter Vorder
Griffier

Pieter Smit
Voorzitter

Datum raadsvergadering
21 maart 2016

Onderwerp
Reactie op het voorontwerp
rijksinpassingsplan Windpark
N33

Agendapunt
9c

Casnummer
16.00112

Documentnummer
16.0004351

g e m e e n t e
o l d a m b t

Port Betaald
Port Payé
Pays-Bas

DGETM-EO

Postbus 175
9670 AD Winschoten

Z100CC 2500DEK401

Aan het Ministerie van Economische Zaken
t.a.v. Drs. J.M.C. Smallenbroek
Postbus 20401
2500 EK DEN HAAG

Onderwerp	Reactie op Voorontwerp inpassingsplan Windpark N33.	Datum	11 april 2016
Ons kenmerk	16.0010952	Uw brief	29 januari 2016
Inlichtingen bij		Bijlage(n)	--

Geachte heer Smallenbroek,

In de bovengenoemde brief vraagt u ons college om een reactie te geven op het Voorontwerp van het Inpassingsplan Windpark N33. Tegelijkertijd heeft u per aparte brief ook de raad van de gemeente Oldambt gevraagd haar mening te geven. Hierop zult u afzonderlijk een reactie ontvangen, die op 21 maart 2016 door de gemeenteraad is vastgesteld. In de reactie van de gemeenteraad wordt ingegaan op de acceptatie door de gemeente Oldambt van de locatie van het Windpark N33 en de daaraan verbonden consequenties. Omdat op deze aspecten hiermee voldoende is ingegaan, hebben wij ons, in onze reactie, beperkt tot aspecten, die meer op uitvoering zijn gericht. Overigens is ons college het eens met de reactie van de raad.

Wij willen u het volgende meegeven.

Planschade.

Op bladzijde 78 van het Voorontwerp wordt vermeld dat een verzoek om planschade kan worden ingediend bij het Ministerie van Economische Zaken. Wij wijzen u op het vierde lid van artikel 6.6 van de Wet ruimtelijke ordening. Hierin staat dat een aanvraag wordt ingediend bij burgemeester en wethouders.

Archeologie.

• Bladzijde 58 1ste alinea: in de tekst over de beleidskaarten van de drie gemeenten wordt verwezen naar figuur 6.1.

Dit moet volgens ons zijn de op pagina 57 opgenomen figuur 6.3.

• Bladzijde 58 Cultuurhistorie

Met de invoering van de Wet ruimtelijke ordening en het Besluit ruimtelijke ordening is bepaald dat in de toelichting van een bestemmingsplan onder meer een beschrijving dient te worden opgenomen van de wijze waarop met de in het gebied aanwezige cultuurhistorische waarden rekening is gehouden.

Een beschrijving van deze cultuurhistorische waarden is nodig om op basis daarvan te kunnen constateren dat hiermee zorgvuldig is omgegaan. Deze cultuurhistorische beschrijving ontbreekt in het inpassingsplan. De onder 'cultuurhistorie' opgenomen constatering dat "de windturbines de historisch bouwkundige waarden en de overige fysieke cultuurhistorische waarden in het plangebied in fysieke zin niet aantasten", is zonder dat daaraan een cultuurhistorische beschrijving ten grondslag ligt, een niet onderbouwde constatering. In het ontwerp inpassingsplan dient in de cultuurhistorische paragraaf een cultuurhistorische beschrijving van het plangebied te worden opgenomen.

• Bladzijde 58 Conclusie

Zoals in de eerste alinea op bladzijde 58 aangegeven, geldt voor bepaalde zones in het plangebied een onderzoeksverplichting.

Om aan deze onderzoeksverplichting te voldoen, heeft een door u ingeschakeld bureau, ArcheoPro, al een archeologisch bureauonderzoek uitgevoerd. Dit bureauonderzoek is niet als bijlage bij het concept-ontwerp inpassingsplan gevoegd en is evenmin, alvorens er inmiddels een archeologisch vervolgonderzoek in de vorm van een booronderzoek plaatsvindt, ter beoordeling en goedkeuring voorgelegd aan de gemeente(n) als bevoegd gezag.

Het archeologisch booronderzoek, dat eveneens de goedkeuring van het bevoegd gezag behoeft, is evenmin als bijlage bij de nu voorliggende versie van het inpassingsplan gevoegd.

In de toelichting zijn de uitkomsten van het uitgevoerde archeologische bureau- en booronderzoek niet opgenomen.

Zonder vermelding van die uitkomsten en de daaruit voortvloeiende aanbeveling, is de hier opgenomen conclusie "dat de aspecten cultuurhistorie en archeologie de uitvoering van het bestemmingsplan (moet zijn inpassingsplan) niet in de weg staan", een niet met archeologische onderzoeksgegevens onderbouwde en derhalve een (vooralsnog) niet terechte conclusie.

De uitkomsten van het bureau- en booronderzoek dienen in de toelichting op het ontwerp inpassingsplan te worden opgenomen en beide archeologische onderzoeken dienen als bijlage bij de toelichting op het inpassingsplan te worden gevoegd.

De conclusie kan niet eerder geformuleerd worden, dan nadat het bevoegd gezag, ons college, in de gelegenheid is gesteld om op basis van de uitkomsten van de al uitgevoerde onderzoeken (en het zo mogelijk alsnog uit te voeren vervolgonderzoek) vast te stellen dat er in het plangebied geen archeologische waarden aanwezig zijn of de archeologische waarden door de beoogde ingrepen niet worden geschaad. Het verdient dan ook aanbeveling om de al uitgevoerde archeologische onderzoeken vooruitlopend op de opstelling van het ontwerp inpassingsplan ter beoordeling aan de gemeenten voor te leggen, zodat in de ontwerpversie van het inpassingsplan een beargumenteerde en met feiten onderbouwde conclusie kan worden verwerkt.

- Blz. 58 Vertaling in het inpassingsplan

Omdat in het plangebied maar drie archeologische waarden aanwezig zijn worden de in de archeologische beleidskaarten (Veendam, Oldambt) en in de IKAW (Menterwolde) opgenomen waarden omgenummerd, waarbij:

WR-a3 (hoge archeologische verwachting, Veendam) wordt WR-a1

WR-a4 (archeologisch attentiegebied, Oldambt) wordt WR-a2 en

Middelhoge trefkans, Menterwolde wordt WR-a3.

Hiermee wordt afgeweken van de algemeen geldende waarderingssystematiek, waarbij de archeologische waarden aflopend worden gerangschikt, waarbij WR-a1 staat voor de hoogste waarde.

"Middelhoge trefkans" (WR-a3 in het inpassingsplan) heeft een hogere waarde dan "archeologisch attentiegebied" (WR-a2 in het inpassingsplan).

De archeologische waardering dient in het ontwerp inpassingsplan als volgt te worden gewijzigd:

WR-a1: hoge archeologische verwachting (Veendam);

WR-a2: middelhoge trefkans (Menterwolde);

WR-a3: archeologisch attentiegebied (Oldambt).

Deze wijziging werkt door in de verbeelding, de daarbij behorende legenda en de regels.

Tegelijkertijd dient ook het 'archeologische raster' in de verbeelding/legenda zodanig gewijzigd te worden dat het meest fijne raster de hoogste archeologische verwachting symboliseert en het meest grove raster de aanduiding vormt voor de laagste archeologische verwachting. Het nu voorliggende concept-ontwerp kent in dit opzicht geen logische opbouw en werkt verwarrend

- Bladzijde 76 Artikel 6, 7 en 8 Waarde-Archeologie 1, 2 en 3

"Hierbij geldt voor werken groter dan een bepaalde oppervlakte (200 m² of 500 m² en dieper dan het kleidek of 100 m², afhankelijk van respectievelijk een hoge verwachtingswaarde, ingrepen dieper dan het kleidek of een middelhoge verwachtingswaarde....".

De of/en formulering in het eerste deel van de zinsnede tussen haakjes, maakt de zin nagenoeg onleesbaar en nauwelijks te begrijpen.

Dit kan ondervangen worden door betreffende zinsnede te wijzigen in (200 m², dan wel 500 m² en dieper dan het kleidek, dan wel 100 m².....).

Maar los van de formulering, wat hier staat impliceert dat voor een gebied met een hoge verwachtingswaarde een vergunningplicht geldt voor werken > 200 m², terwijl voor een gebied met een middelhoge – en dus lagere, verwachtingswaarde – de vergunningplicht al geldt voor werken > 100 m².

Anders gezegd: zoals het er nu staat, geldt voor een middelhoge verwachtingswaarde een kleiner vergunningsvrij oppervlak dan voor een hoge verwachtingswaarde.

1
1
1
1
1
1
1
1
1
1
1
1

- In de artikelen 6, 7 en 8 (dubbelbestemming archeologie) van de Regels zijn alleen regels voor het uitvoeren van werken, geen bouwwerk zijnde, of van werkzaamheden opgenomen en geen regels voor bouwwerken. Wij zijn van mening dat ook bouwwerken hier dienen te worden opgenomen.

Wij gaan ervan uit dat u bij het ontwerp inpassingsplan rekening houdt met onze reactie.

Heeft u naar aanleiding van deze brief nog vragen? Neemt u dan contact op met ons Klant Contact Centrum telefoonnummer (0597) 48 20 00.

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders van de gemeente Ombt.

Herman Groothuis
Secretaris

Pieter Smit
Burgemeester

g e m e e n t e
O l d a m b t

Port Betaald
Port Payé
Pays-Bas

DGETM-EO

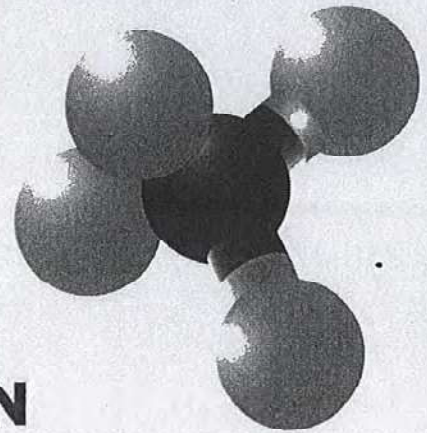
Postbus 175
9670 AD Winschoten

21000 2500EK401

Ministerie van Economische Zaken
De heer J.M.C. Smallenbroek
Postbus 20401
2500 EK DEN HAAG

GEMEENTE SLOCHTEREN

Geachte heer Smallenbroek,

Wij hebben kennis genomen van het voorontwerp Rijksinpassingsplan Windpark N33 en de reactie die de gemeenteraad van Menterwolde u hierop heeft gegeven op 11 april 2016. Wij realiseren ons dat het grondgebied van onze gemeente zich op te grote afstand bevindt van het plangebied om ons als directe overlegpartner in het traject te betrekken. Toch willen wij reageren op het voorontwerp.

De gemeenteraden van Menterwolde, Hoogezand-Sappemeer en Slochteren hebben op 27 januari 2016 de formele procedure gestart om per 1 januari 2018 tot herindeling te komen in de vorm van één nieuwe gemeente. Daarmee zijn wij toekomstige belanghebbende partij in de realisatie van het windpark N33.

Wij onderschrijven de inhoud van de reactie van de gemeenteraad en het college van burgemeester en wethouders van Menterwolde. Wij hopen dat u bij het vervolg van de procedure rekening houdt met het standpunt en de suggesties zoals aangedragen door hen.

Met vriendelijke groet,

het college van burgemeester en wethouders,

Geert-Jan ten Brink
Burgemeester

Chrétien van den Akker
Secretaris

onderwerp

Reactie voorontwerp
inpassingsplan windpark N33.

datum

18 april 2016

datum verzending

20 APR 2016

uw kenmerk

DGETM-EO/16014622

uw brief van

29 januari 2016

ons kenmerk

2016/002661/BH/IR

bijlagen

geen

contactgegevens

T 0598

Postbus 13

9620 AA Slochteren

Hoofdweg 10A

9621 AL Slochteren

T 0598

E algemeen@slochteren.nl

www.slochteren.nl

NL12 BNGH 0285 0078 66

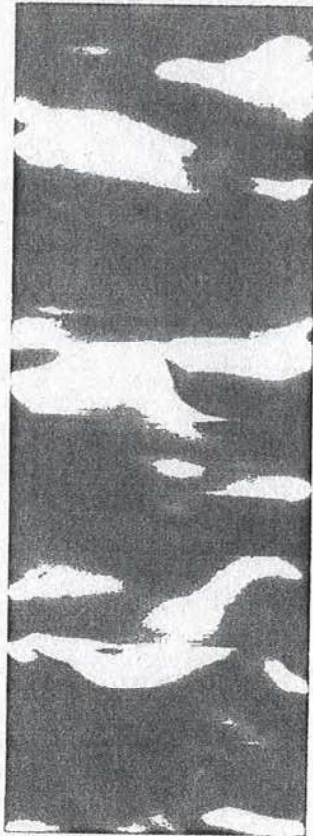

Postbus 13, 9620 AA Slochteren

GEMEENTE SLOCHTEREN

DG € Tim - €6

BusinessPost Winstochten

Postbus 7

9620 AA Slochteren
Post Betaald

Poststuk niet voor u bestemd?

Stuur het gratis retour via post.nl oranje bus

107S

21-4-2016

Verslag projectgroep overleg windpark N33 van dinsdag 19 april 2016

Aanwezig:

Provincie Groningen: [redacted], [redacted], [redacted]
 YARD Energy: [redacted]
 RWE/Essent: [redacted]
 Pondera Consult: [redacted]
 Ministerie van EZ: [redacted]
 Ministerie van IenM/RWS: [redacted]
 Gemeente Veendam: [redacted]
 Gemeente Menterwolde: [redacted]
 Gemeente Oldambt: [redacted]
 Bureau Energieprojecten: [redacted] (verslag)

Afwezig: [redacted] (Pondera), [redacted] (RWE)

Agenda:

1. Opening en agenda
2. Verslag vorige keer (1-2-2016)
3. Tussentijds toetsadvies Commissie m.e.r.
4. Reacties op Voorontwerp
5. Voortgang gebiedsproces en agenda volgend BO
6. Sluiting en datum volgende vergadering

1. Opening en agenda

Welkom door [redacted] vorige vergadering in februari [redacted] was er niet bij. Nieuwe gezicht van provincie Groningen, [redacted] [redacted] verwelkomt [redacted] en stelt een voorstellingsronde voor. [redacted] licht de overdracht van het projectleiderschap aan [redacted] toe. Er is een nieuw energietransitie programma opgesteld met een interne organisatie aanpassing als gevolg. [redacted] zal vanaf heden worden vervangen door [redacted] [redacted] heeft een juridische achtergrond en doet o.a. ook het project Eemshaven West. Iedereen stelt zich voor aan [redacted].

Mededeling: RWE heeft een naamswijziging doorgevoerd. Voorlopig zal de naam RWE Innogy Windpower Netherlands worden gebruikt.

2. Verslag vorige keer (1-2-2016)

Was op 11 februari gemaild. Er zijn geen inhoudelijke reacties gekomen. Het verslag wordt vastgesteld.

3. Tussentijds advies Commissie m.e.r.

[redacted] loopt het advies van de Cie op hoofdonderwerpen door en wil afspraken maken over hoe daarmee om te gaan en eventuele vragen nu doornemen.

Vraag vanuit Oldambt: [redacted] vraagt of er een verschil in status is tussen de adviezen onder punt 2 en punt 3 van het advies? [redacted] geeft aan dat onder punt 2 zaken staan die de cie. adviseert om nader te onderzoeken. Onder punt 3 staan 'suggesties' van de Cie over zaken waarmee volgens de cie. vanuit de omgeving rekening zou moeten worden gehouden. Het betreft een nuance verschil.

[redacted] heeft met de Cie besproken dat er zal worden gewerkt met een aanvulling op het MER. Omwille van de overzichtelijkheid zal het reeds gepubliceerde MER niet meer worden aangepast. [redacted] licht toe welke punten zullen worden meegenomen in de aanvulling op het MER:

- Obstakelverlichting (knipperfrequentie en mogelijkheden van dimmen): een en ander wordt nader toegelicht in de separate notitie. Er moet ook rekening worden gehouden met eisen luchtvaartinstanties. Er is een concept voor nieuwe circulaire tav obstakelverlichting. Planning vaststelling +/- zomer 2016. Waarschijnlijk rood knipperlicht wordt vastbrandend. Pondera zal een nachtvisualisatie toevoegen. Deze werkwijze sluit aan op het advies MER. Vraag [redacted]

hoe wordt het gereguleerd in de vergunningstelsel? [ ] het moet voldoen aan de eisen van de luchtvaartinstanties. Er is een circulaire in de maak maar deze is nog niet vastgesteld. In de vergunningen kunnen voor de juridische borging nadere eisen kunnen worden gesteld zolang het past binnen de kaders van de circulaire. [ ] vraagt zich af aan welk vergunningstelsel het zou kunnen worden aangehangen. Let wel: uiteindelijk is IL&T leidend wat regelgeving betreft. Wellicht opnemen voorwaardelijke eis in het RIP. **Actie:** [ ] checkt dit. [ ] geeft aan dat het in dit geval niet gaat om 'lichthinder' maar om 'ruimtelijke waarneming'(?). Nader bekijken wat er nader kan worden geregeld t.a.v. verlichting en waar het kan worden geborgd. [ ] vraag of alles wat de Cie aangeeft wordt meegenomen? [ ] licht toe dat de verschillende opties zullen worden omschreven en toegelicht zonder een sturend advies. De vraag van de cie. is hoe je de lichthinder kunt verminderen en dat zal worden beschreven.

- Turbineklassen: er wordt ten aanzien van de onderzochte turbineklassen discussie gevoerd: de Commissie adviseert om in het definitieve MER enkele opstellingen uit te werken uitgaande van plaatsing van windturbines van circa 4 MW, bijvoorbeeld door de gevoeligheidsanalyse uit te breiden met een model met minder turbines. Beschrijf de (milieu-) voor- en nadelen ten opzichte van de varianten die uitgaan van de nu doorgerekende 3.2MW-turbines. Op welke wijze zal dat in het MER de opmerkingen van de Cie worden verwerkt over het onderzoeken van de plaatsing van minder turbines van ongeveer 4 MW en de mogelijke winst t.a.v. landschap of leefbaarheid (bv. 27x4MW)? [ ] stelt voor om aan sluiten bij de reeds toegepaste analyse van waarin de voordelen van spreiding van posities wordt vergeleken met de concentratie van de posities. Pondera zal dit inzichtelijk maken. Uitgangspunt is "optimale invulling van het plangebied". Daarbij wordt gekeken waar effecten verminderd kunnen worden. Dit is separate vraag: stel dat je het plangebied minder benutten, kan je dan een positief effect bewerkstelligen? Dit is reeds (gedeeltelijk) uitgewerkt in GIS-sessie. [ ] vraagt wat er feitelijk aan het onderzoek verandert. De range was al 2-5 MW. In de het MER was al geoptimaliseerd. [ ] geeft aan dat er verschillende dimensies zitten aan de vraag: als je gaat draaien aan de knop van aantal turbines en opbrengst en opstellingsvarianten heeft dat effect op verschillende aspecten:
  - o milieu effecten
  - o realistische uitvoerbaarheid (zijn er turbines beschikbaar?) en
  - o beperkte mogelijkheden voor initiatiefnemers (EZ wil hierbij niet sturend optreden).

Er moet worden uitgegaan van een afweging met objectieve criteria: leefomgeving + energieopbrengst + kiezen voor meest rendabele turbines (vollasturen) + politiek. Dus een integrale afweging. EZ wil niet strak voorschrijven wat voor type turbines hier moet komen. Er is een tendens om te kiezen voor meest energie-rendabele turbines en de trend van kleinere turbines met hogere vollasturenproductie per jaar. Om zo gunstig mogelijk duurzame energie op te wekken. Het is niet handig om hierin dan tot op turbine type niveau te sturen. Stel dat de conclusie is om uit politieke of maatschappelijke overwegingen minder turbines te plaatsen. Dan komt vraag: waar moeten posities worden weggestreept? Dan wordt EZ opnieuw geconfronteerd met de uiteenlopende standpunten van de verschillende gemeenten.

[ ] benoemt dat tendens van het antwoord van [ ] gaat naar behoud het huidig VKA. Hoe wordt er dan tegemoet gekomen aan de wensen van de omgeving/gemeentes? [ ] geeft aan dat de complexe discussie van mogelijke opstellingen een aandachtspunt blijft. Dat moet zo zorgvuldig mogelijk gebeuren. Het is niet zo eenvoudig om minder posities aan te geven. EZ zal technische, maatschappelijke en politieke argumenten gaan wegen. Kan hier nu concreet niets meer over zeggen behalve dat het zo gewetensvol en inzichtelijk mogelijk zal worden gedaan. [ ] hoort de hoop bij Menterwolde, maar geeft aan dat de verwachting hierover niet groot kan zijn. De verwachting is dat er geen nieuw VKA komt, maar wel een zorgvuldige beantwoording van de vraag. De minister heeft hier een uitgesproken mening over.

[ ] is benieuwd hoe de afweging/analyse van een mogelijke optimalisatie met zwaardere maar minder turbines plaats gaat vinden. Waar haal je turbines weg? Waar baseert Pondera de keuze op. [ ] stelt voor om de principes van "spreiding versus concentratie" uit te werken, d.w.z. twee opties. Dit sluit aan bij de reeds toegepaste analyse in het MER. [ ] vindt

dit een logische optie. De gemeentes zijn nog niet overtuigd i.v.m. de tegenstrijdige belangen. [ ] geeft aan dat gemeente Menterwolde wil dat het mogelijk milieuvoordeel van weghalen van 3 westelijke turbines in kaart wordt gebracht en dat de cie. MER adviseert om dit te doen. [ ] zegt dat dit in bovengenoemde methode wordt meegenomen. [ ] geeft aan dat het niet om een 'advies' van de commissie gaat, maar dat de commissie vraagt om de gevolgen in kaart te brengen. Gemeente Oldambt wil dat de optie van turbines ten noorden van A7 wordt meegenomen. [ ] geeft aan dat EZ hier niet in mee zal gaan. Deze optie is reeds aan de orde geweest als variant 7. De minister heeft al aangegeven die ruimte niet te geven. [ ] vraagt wat de doorlooptijd is voor de analyse. [ ] geeft aan dat het zeker voor de zomer zal lukken.

- [ ] vraagt hoe de procedure verloopt voor deze aanvulling. [ ] geeft aan dat hij het concept in de PG wil bespreken. Het wordt vervolgens door EZ + initiatiefnemers vastgesteld. De formele publicatie volgt gezamenlijk met de ontwerp besluiten. EZ zal zelf afwegen of de analyse gevolgen heeft voor het huidige VKA. [ ] wijst erop dat de analyse ook mee moet in de toetsing door IenM/RWS.
- Pondera geeft in de analyse ook een indicatie van de effecten per kWh.

4. Reacties op Voorontwerp

[ ]: er is aan diverse partijen om reactie gevraagd, dat is ontvangen en aan allen gemaild. Per abuis is de reactie van de gemeenteraad van gemeente Pekela niet verzonden naar EZ. Dat wordt alsnog gedaan. Indien er aanvullende punten in staan zal worden gekeken of deze nog moeten worden meegenomen. De Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed en de gemeente Stadskanaal zijn om reactie gevraagd, maar hebben niet gereageerd. [ ] vraagt of gemeenten Hoogezand-Sappemeer en Slochteren, als toekomstige partners van gemeentelijke herindeling met Menterwolde om een reactie zijn gevraagd. Dat is niet het geval. [ ] geeft aan dat deze gemeenten de positie van gemeente Menterwolde ondersteunen. De reactie van het college en de raad van gemeente Oldambt zijn beide ondertekent door het college. [ ] vraagt hoe dat zit. [ ] en [ ] geven aan dat de afhandeling in handen is van het college. [ ] geeft de vertegenwoordigers van de bevoegde gezagen de kans om op de belangrijkste punten toelichting te geven:

Toelichting van de provincie:

[ ] geeft aan dat de provincie een goede balans zoekt en een integrale afweging nastreeft tussen twee belangen: een zo goed mogelijke landschappelijke inpassing en de taakstelling vanuit het Rijk (zo hoog mogelijke opbrengst in MW).

- t.a.v. de beste beschikbare technieken (BBT): de mogelijke hinder zo veel mogelijk beperken;
- t.a.v. het provinciale beleidskader saneren en opschalen;
- tijdelijk bestemmen: [ ] geeft aan de RWS het standpunt van de Raad van State n.a.v. de discussie rond de C&HW goed in de gaten houdt. De minister van IenM heeft ook een belang bij het doorlopen van een goede procedure voor het park en de C&HW moet daarbij in orde zijn. Het is van belang dat dit punt tijdig wordt verwerkt. Doelstelling is de wijziging halverwege 2016 rond te hebben;
- t.a.v. flexibiliteit: [ ] vraagt of de provincie schuifruimte van 15 meter te veel vindt? [ ] geeft aan dat flexibiliteit kan, maar dat behoud van regelmatige lijnen en rasters belangrijk is. Het kan zolang het geen afwijkende lijnen/raster als gevolg heeft. [ ] geeft aan dat in het IP al criteria/randvoorwaarden daarvoor zijn opgenomen. Het is vooral een punt t.a.v. archeologie. Onderzoeken ArcheoPro zijn reeds uitgevoerd er is voornamelijk geen aanleiding voor verschuiving. In de praktijk kan men mogelijk ergens tegenaan lopen. [ ] vraagt om een goede afstemming met en informeren van de bevoegde gezagen. **Actie:**

Pondera/initiatiefnemers verstrekken de informatie van het onderzoek van ArcheoPro.

- t.a.v. natuur: vooral mogelijke compensatie. Dit is al onderwerp van gesprek;
- t.a.v. (bouw)wegen: PS en GS vragen hier aandacht hiervoor;
- t.a.v. gelijkvormigheid: uitgangspunt moet zijn visuele eenvormigheid in het park.

[ ] geeft aan hij de formulering van de positie/mening van de provincie van het park mist. [ ] geeft aan dat hij dit bij een de constatering wil laten zonder dit in deze vergadering te bespreken. De

provincie heeft ervoor gekozen deze niet mee te nemen in de reactie. Dit is voor de PG geen kernpunt. Het kan uiteraard buiten/na de vergadering worden besproken.

Toelichting gemeente Veendam:

- Standpunt t.a.v. windpark: vooralsnog is het standpunt dat de gemeente geen windpark wil,
- Toepassing RCR: in afwachting van de uitspraak op beroep kortgeding plaatst de gemeente vraagtekens bij de bevoegdheid van de minister voor toepassing van de RCR. [redacted] geeft t.a.v. de verwijzing naar zonneparken aan dat het geen inhoudelijk reactie is op criteria in het OIP maar een politiek punt. Het zal in de nota van antwoorden worden genoemd, maar geen inhoudelijke reactie. Men moet zich realiseren dat het een politiek punt betreft. De minister wil geen vertraging op de realisatie van de doelstelling 2020. T.a.v. draagvlak geeft [redacted] in algemene zin aan dat het in heel Nederland wordt gezien. Draagvlak is geen voorwaarde voor realiseren van energieprojecten. Dat het wordt aangedragen wordt wel begrepen. Het blijft een kwestie van afweging van belangen. De doelstelling kan alleen worden gerealiseerd als projecten ten uitvoering komen. Nimby wordt steeds sterker, als de beslissing tot uitvoering volledig van draagvlak afhankelijk is komen we in Nederland nergens. [redacted] meldt dat het instrument strategische omgevingsmanagement (SOM) een bijdrage kan leveren vooral bij nieuwe projecten. Het is een maatschappelijk groeiproces en het Rijk zal hier sterker op inzetten. [redacted] geeft aan dat vanuit EZ gebruik zal worden gemaakt van ervaring RWS op dit gebied.

Toelichting gemeente Menterwolde:

De meeste punten spreken voor zich.

- T.a.v. zonneparken: er veel projecten in voorbereiding en de raad voelt zich hiermee gesteund in haar standpunt;
- T.a.v. type turbines: dit is een aandachtspunt, o.a. van het welstandsadvies, vooral i.v.m. het feit dat er twee initiatiefnemers zijn.

Toelichting gemeente Oldambt:

- Standpunt: blijft gemeente Oldambt windmolen vrij. Echter er is acceptatie mogelijk onder voorwaarde dat compensatie goed wordt geregeld en vrijwaring van toekomstige windenergieprojecten. [redacted] geeft aan dat het IP niet het instrument is waarin deze wens kan worden geregeld en dat vanuit EZ dit niet kan worden toegezegd. [redacted] vraagt aan de gemeente om hier begrip voor te hebben en toch mee te gaan met realisatie van het project. [redacted] geeft aan dat het aan de gemeenteraad is om hier over te besluiten.

5. Voortgang gebiedsproces en agenda volgend BO

[redacted] geeft aan dat er hard wordt gewerkt aan het uitwerken van een route om met de regio tot afspraken te komen. De dorpsraden komen vandaag bij elkaar om hun standpunt t.a.v. het gebiedsproces te bepalen. Er zal o.a. gesproken worden over compensatie en participatie in het gebied. [redacted] vraagt hoe de gemeenten hierin staan.

- [redacted] geeft aan dat vorige week de bestuurders bij elkaar zijn gekomen. Gemeente Veendam zal morgen aan [redacted] vragen hoe het is gegaan. [redacted] vraagt [redacted] om een snelle terugkoppeling van de stand van zaken als er duidelijkheid is. [redacted] vraagt ook input voor wat in het volgende bestuurlijk overleg aan de orde moet komen.
- De gebiedscoördinator Emme de Groot heeft na het overleg tussen de gemeenten en dorpsraden zijn werkzaamheden voorlopig geparkeerd. Dorpsvertegenwoordigers weten nog niet zeker of ze actief willen participeren. Dat is echter een centraal punt in het voorgestelde aanpak van de gebiedscoördinator. Zonder actieve participatie van de dorpsraden zijn rol in het proces onduidelijk. Zijn positie moet eerst duidelijk worden.
- Datum voor komend bestuurlijk overleg eind april wordt nog geprikt. Het streven is 28 april. [redacted] vraagt om het bestuurssecretariaat bij de keuze te betrekken.

6. Toegevoegde agendapunt: Planning

Om de huidige planning te halen moet de aanvulling op het MER binnen 4 weken zijn afgerond. [redacted] kan niet bevestigen of dat lukt en moet dat intern afstemmen.

In de planning lopen nu twee lijnen;

Vergunningen: de termijnbrief is gisteren verstuurd met 7 september a.s. als deadline voor aanleveren van eindversie van de ontwerpbesluiten. Dat betekent dat een concept van de ontwerpbesluiten uiterlijk 5 juli bij BEP binnen moeten zijn om alle checks en eventuele aanpassingen naar aanleiding daarvan te kunnen doen.

Terinzagelegging: de ontwerpbesluiten en OIP gaan eind september ter inzage. Er moet daarvoor nog veel gebeuren; onder andere de nota van beantwoording van de reacties op het voorontwerp IP. Dit moet in het volgende overleg aan de orde komen.

█ wijst erop dat de toets van RWS start op 19 mei a.s.

7. Sluiting en datum volgende vergadering

Volgende PG-overleg heeft als doel het bespreken aanvullende MER en het aangepaste OIP.

- Datum: woensdagmiddag 18 mei a.s., Groningen (13:00 – 16:00), doel het bespreken aanvullende MER en het aangepaste OIP:
  1. concept analyse n.a.v. vragen cie. MER (deadline aanleveren: 10-11 mei);
  2. Concept nota van beantwoording reacties op OIP.
- PG voor zomervakantie: actie: █ verstuurt voorstel via datumprikker voor mid-eind juni.
- █ doet het verzoek om de stukken, m.n. het OIP ruim van te voren te ontvangen i.v.m. de voorbereiding van de behandeling daarvan in de gemeenteraad. Ze moeten uiterlijk 15 september in de molen voor de raadsvergadering van oktober.
- █ geeft aan dat de Nieuwsbrief WP N33 nr 2 gepland staat voor juni en dat de keukentafelgesprekken ook door lopen (1-2 per week). Op 16 april was de 5^e excursie.

Pekela

Ministerie van Economische Zaken
p/a Directoraat-Generaal E, T&M, Directie
energie en omgeving
Postbus 20401
2500 EK DEN HAAG

Uw brief van: 29 januari 2016
Zaaknummer: DGETM-EO / 16014717
Documentnummer: 201605141
Behandeld door: [redacted]
E-mail adres: info@Pekela.nl
Tel. nummer: 0598 [redacted]
Datum: 19-4-2016
Bijlagen: --
Verzenddatum: 19-4-2016

Betreft: Reactie raad op voorontwerp inpassingsplan windpark N33

Geachte heer, mevrouw,

In de boven aangehaalde brief is aan de raad van Pekela om een reactie gevraagd op het concept-ontwerp Inpassingsplan Windpark N33.
De raad heeft in zijn vergadering van 5 april 2016 besloten om te reageren zoals in bijgaande brief staat vermeld.

De brief is per abuis niet aan u verzonden. Dat is mij na onderzoek gebleken nadat ik bij de vergaderstukken voor de Projectgroep Windpark N33 van heden de reactie van de raad van Pekela niet aantrof.

Ik stuur u de brief van de raad bij deze alsnog toe en verzoek u die, zo dat nog mogelijk is, te betrekken bij de nota van antwoord.
Inhoudelijk wijkt de reactie van de raad niet veel af van de reactie van het college van burgemeester en wethouders van Pekela die u al eerder heeft ontvangen.

Met vriendelijke groet en excuses voor de eventuele overlast,

[redacted signature block]

[redacted contact information]

Minister van Economische Zaken
p/a Directoraat-Generaal E, T&M, Directie
energie en omgeving
Postbus 20401
2500 EK DEN HAAG

Uw brief van: 29 januari 2016
Zaaknummer: DGETM-EO / 16014717
Documentnummer: 201605141
Behandeld door: [REDACTED]
E-mail adres: info@Pekela.nl
Tel. nummer: 0598 [REDACTED]
Datum: 5-4-2016
Bijlagen: --
Verzenddatum: 19 APR 2016

Betreft: voorontwerp inpassingsplan windpark N33

Geachte heer Kamp,

In de boven aangehaalde brief vraagt u de raad van Pekela om een reactie op het concept-ontwerp Inpassingsplan Windpark N33. Aan die vraag voldoet de raad hierbij.

Het door de initiatiefnemers RWE Innogy Windpower Netherlands en het samenwerkingsverband Windpark N33 gewenste windpark bestaat uit 35 windturbines voor het opwekken van ongeveer 120 Megawatt aan duurzame elektriciteit. De turbines zijn gesitueerd in drie clusters en wel langs de N33 bij Veendam zuid en Veendam midden (elk 4) en boven Meeden in de hoek van de N33 en de A7 (de overige 27).

Inbreuk op het veenkoloniale karakter van het landschap.

Volgens het concept-ontwerp inpassingsplan zullen de turbines een as-hoogte mogen hebben van 115 tot 140 meter en een wieklengte tussen 55 en 65 meter, met een totale hoogte van maximaal 200 meter.

De turbines zullen vanwege deze grote hoogte goed zichtbaar zijn vanuit een groot deel van Pekela. Ook 's nachts, omdat de turbines voorzien zijn van obstakelverlichting in verband met veiligheid van het vliegverkeer.

Door hun grote hoogte zullen de turbines van invloed zijn op de beleving van de buitenruimte vanuit Pekela. Dit wordt door de raad ervaren als een ongewenste inbreuk op het veenkoloniale karakter van het landschap.

Gebrek aan draagvlak.

Omdat de turbines niet op het grondgebied van de gemeente Pekela komen, zullen er bij inwoners van Pekela zelf naar verwachting geen problemen zijn omtrent slagschaduw, geluidoverlast en waardevermindering van eigendommen. Het opwekken van duurzame energie heeft op zich wel draagvlak bij de bevolking.

Dat is anders waar het plaatsing van windturbines van dit formaat in het vlakke landschap betreft.

Het negatieve sentiment jegens windturbines wordt nog eens versterkt daar er minder hinderende alternatieven zijn zoals zonneparken of de bij de voorbereiding van het inpassingsplan onderzochte variant waarbij alle turbines in één cluster kwamen te liggen. Hierdoor zouden er beduidend minder mensen hinder ondervinden. U heeft daar echter niet voor gekozen. Ook het gebrek aan betrokkenheid en inspraak van de bevolking doet geen goed aan de ontwikkeling van duurzaam opgewekte energie in dit gebied.

In deze reactie volstaan wij met het bovenstaande. Wanneer het ontwerp inpassingsplan ter inzage wordt gelegd zal de raad van de mogelijkheid om zienswijzen in te dienen naar verwachting gebruik maken.

De raad gaat er van uit hiermee aan uw verzoek om reactie te hebben voldaan.

Hoogachtend,

a de raad van de gemeente Pekela,

Voorzitter,
De heer J. Kuin

griffier,
De heer W.E. ~~W.E.~~

Pekela

Postbus 20000
9665 ZM Oude Pekela

Businesspost Stadskanaal
Postbus 194
9500 AD Stadskanaal
Port Betaald

Poststuk niet voor u bestemd?
Stuur het gratis terug via
post.nl oranje bus.

D6ETM-EO

20-4-2016

Ministerie van Economische Zaken

> Retouradres Postbus 20401 2500 EK Den Haag

[BESTUURSORGaan]
 T.a.v. dhr. [INITIALEN] [TUSSENVOEGSEL] [NAAM]
 [ADRES]
 [POSTCODE] [PLAATS]

**Directoraat-generaal
 Energie, Telecom &
 Mededinging**
 Directie Energie en Omgeving

Bezoekadres
 Bezuidenhoutseweg 73
 2594 AC Den Haag

Postadres
 Postbus 20401
 2500 EK Den Haag

Factuuradres
 Postbus 16180
 2500 BD Den Haag

Overheidsidentificatienr
 00000001003214369000

T 070 379 8911 (algemeen)
www.rijksoverheid.nl/ez

Behandeld door

T 070 [redacted]
 [redacted]@minez.nl

Ons kenmerk
 DGEM-EO / 16057863

Uw kenmerk

Bijlage(n)

Datum - 22 APRIL 2016 -
 Betreft Termijnstelling ontwerp-besluiten voor windpark N33

Geachte heer [TUSSENVOEGSEL] [NAAM],

Zoals u weet zijn Yard Energy (verder: Yard) en RWE Windpower Netherlands BV (verder: RWE) van plan een windpark te realiseren in de gemeenten Veendam, Menterwolde en Oldambt. De besluitvorming over dit project wordt voorbereid met toepassing van de rijkscoördinatie-regeling (artikel 3.35 Wro). Voor dit project zijn onder andere besluiten nodig waarvoor u bevoegd gezag bent. Deze brief bevat de termijnstelling voor de ontwerpen van de desbetreffende besluiten. Ik merk op dat per bestuursorgaan één brief is verzonden die dus op meerdere ontwerp-besluiten betrekking kan hebben.

Van Yard en RWE heb ik het bericht ontvangen dat de voor dit project benodigde besluiten die onder de rijkscoördinatie-regeling vallen bij de bevoegde bestuursorganen zijn aangevraagd. Gelet op artikel 3.31, eerste en derde lid, aanhef en onder e, in samenhang met artikel 3.35 van de Wet ruimtelijke ordening verzoek ik u de ontwerpen van de door u te nemen besluiten aan mij toe te zenden opdat ik deze uiterlijk op 7 september 2016 ontvang. Een volledig afschrift van de ingediende aanvragen en/of verzoeken is reeds door de indiener aan mij toegezonden.

Het voorgaande betreft in elk geval de ontwerp-besluiten die genoemd zijn in de bijlage bij deze brief, en wordt hierna toegelicht.

Afdeling 3.4 van de Algemene wet bestuursrecht (Awb) in combinatie met artikel 3.31 van de Wro is van toepassing op de voorbereiding van de besluiten die onder de rijkscoördinatie-regeling vallen. Dat betekent onder andere dat de besluiten de uniforme openbare voorbereidingsprocedure doorlopen. Dit geldt ook voor besluiten waarvoor zonder rijkscoördinatie-regeling afdeling 3.4 van de Awb niet van toepassing zou zijn. De procedure behelst onder meer dat van een besluit eerst een ontwerp ter inzage wordt gelegd, voordat een definitief besluit wordt genomen.

In de rijkscoördinatie-regeling is eveneens bepaald dat de aangewezen minister voor alle besluiten gezamenlijk toepassing kan geven aan de artikelen 3:11, eerste lid, en 3:12 van de Awb. Dat wil in dit geval zeggen dat de Minister van

Directoraat-generaal
Energie, Telecom &
Mededinging
Directie Energie en Omgeving

Ons kenmerk
DGEM-EO / 16057863

Economische Zaken zorg draagt voor kennisgeving en terinzagelegging van de ontwerpen van de besluiten die nodig zijn voor dit windpark. De Minister van Economische Zaken stelt in dat verband ook de termijn waarbinnen de ontwerpbesluiten gereed moeten zijn en ook, te zijner tijd, de termijn waarbinnen de definitieve besluiten moeten worden genomen. De desbetreffende data zijn eerder ambtelijk met de diverse bevoegde gezagen afgestemd. Over de datum waarop de definitieve besluiten voor dit project uiterlijk genomen moeten worden, zal ik u in een later stadium formeel berichten. Ik ga ervan uit dat dit in of omstreeks januari 2017 zal zijn.

In het project windpark N33 is ervoor gekozen de diverse besluiten in twee fasen voor te bereiden. De onderhavige brief geeft de termijn voor de eerste fase van de uitvoeringsmodule. Ik ben voornemens alle ontwerp besluiten die in deze fase gecoördineerd worden voorbereid eind september 2016 ter inzage te leggen. Gelet op de benodigde voorbereidingstijd verzoek ik u daarom de ontwerpen van de door u te nemen besluiten - voor zover dat nog niet gebeurd is - aan mij toe te zenden opdat ik deze uiterlijk op 7 september 2016 ontvang. Dit betreft in ieder geval de ontwerp-besluiten op de aanvragen die genoemd zijn in de bijlage.

Mocht u van mening zijn dat er aanvragen voor een besluit ontbreken die in deze fase wél vereist zijn voor dit project, dan verzoek ik u Yard en/of RWE daarvan op de hoogte te stellen en mij daarvan een afschrift te zenden. Wanneer u andere aanvragen, dan genoemd in deze brief, ontvangt of ontvangen heeft die verband houden met dit project, dan verzoek ik u zo spoedig mogelijk een afschrift daarvan aan mij te zenden. De termijnstelling in deze brief geldt ook voor de ontwerp-besluiten op dergelijke aanvragen.

Bij het doorlopen van de rijkscoördinatieregeling maak ik gebruik van ondersteuning door Bureau Energieprojecten. U kunt uw ontwerp-besluit(en) en eventuele afschriften dan ook zenden aan Bureau Energieprojecten:

Rijksdienst voor Ondernemend Nederland
Bureau Energieprojecten
T.a.v. [REDACTED]
Postbus 93144
2509 AC Den Haag

Let op dat de tekst van de (ontwerp-)besluiten zelf gericht moet zijn tot de aanvrager en niet tot Bureau Energieprojecten.

Tot slot wil ik u nog onder de aandacht brengen dat alle vergunningaanvragen, vergunningen en andere relevante stukken op internet worden geplaatst en daarmee voor een ieder zijn te raadplegen. In veel gevallen zullen op deze stukken ook persoonsgegevens staan vermeld, zoals bijvoorbeeld de naam van een aanvrager of de naam van een behandelend ambtenaar. Met oog op de eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer anonimiseert het Ministerie van Economische Zaken in zijn eigen documenten zoveel mogelijk de

**Directoraat-generaal
Energie, Telecom &
Mededinging**
Directie Energie en Omgeving

Ons kenmerk
DGETM-EO / 16057863

persoonsgegevens. Indien u op de documenten die u aanlevert, gelet op de openbaarmaking daarvan, eveneens geen persoonsgegevens wilt vermelden verzoek ik u deze stukken geanonimiseerd bij het Ministerie van Economische Zaken aan te leveren.

Voor nadere inlichtingen kunt u zich wenden tot [redacted], projectleider bij het ministerie van Economische Zaken (tel. 06-[redacted], e-mail [redacted]@minez.nl).

's-Gravenhage,

De Minister van Economische Zaken,
namens deze:

[redacted]
Drs. J.M.C. Smallenbroek
Directeur Energie en Omgeving

[redacted]
Deze brief is verzonden aan:

[redacted]
Gemeente Menterwolde
Gemeente Veendam
Ministerie van EZ, Rijksdienst voor Ondernemend Nederland
Provincie Groningen
Waterschap Hunze en Aa's

Directoraat-generaal
Energie, Telecom &
Mededinging
Directie Energie en Omgeving

Ons kenmerk
DGETM-EO / 16057863

Bijlage: benodigde besluiten uitvoeringsmodule 1 project windpark N33

Bestuursorgaan	Besluit
Gemeente Menterwolde	Besluit als bedoeld in artikel 2.1 eerste lid van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht ('de omgevingsvergunning') [t.b.v. turbines, opstelplaatsen en schakelstations]
	Besluit als bedoeld in artikel 2.1 eerste lid van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht ('de omgevingsvergunning') [t.b.v. turbines, opstelplaatsen en transformatorstation]
Gemeente Veendam	Besluit als bedoeld in artikel 2.1 eerste lid van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht ('de omgevingsvergunning') [t.b.v. turbines, opstelplaatsen en schakelstations]
	Besluit als bedoeld in artikel 2.1 eerste lid van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht ('de omgevingsvergunning') [t.b.v. turbines, opstelplaatsen en schakelstations]
Ministerie van Economische Zaken (Rijksdienst voor Ondernemend Nederland)	Besluit als bedoeld in artikel 75, tweede lid van de Flora- en faunawet ('de flora- en faunawet-ontheffing')
Provincie Groningen	Besluit als bedoeld in artikel 19d, eerste lid van de Natuurbeschermingswet ('de natuurbeschermingswetvergunning')
Waterschap Hunze en Aa's	Besluit als bedoeld in artikel 6.2, eerste lid van de Waterwet ('de watervergunning')

Bestuursorgaan	dhr/mw	Initialen	Tussenvoegsel	Naam	Adres	Postcode	Plaats
College van burgemeester en wethouders van de gemeente Menterwolde					Postbus 2	9649 ZG	Muntendam
College van burgemeester en wethouders van de gemeente Veendam					Postbus 85	9640 BA	Veendam
Rijksdienst voor Ondernemend Nederland					Postbus 93144	2509 AC	Den Haag
Gedeputeerde Staten van de provincie Groningen					Postbus 610	9700 AP	Groningen
College van dijkgraaf en hoogheemraden van waterschap Hunze en Aa's					Postbus 195	9640 AD	Veendam

2014-01-01

Beknopte afsprakenlijst Stuurgroepoverleg gebiedsproces windpark N33 28 april 2016

Agendapunt 2: voorzitterschap stuurgroep

Met instemming van allen neemt Meindert Smallenbroek het voorzitterschap op zich.

Agendapunt 3: Voortgang gebiedsproces windpark

Door de gezamenlijke bestuurders wordt bevestigd dat het de bedoeling is dat bewoners in staat worden gesteld om direct, dus niet via de gemeenten, en gelijkwaardig aan de andere gesprekspartners, via de gebiedscoördinator inbreng leveren in het gebiedsproces en aldus conform het Plan van Aanpak te komen tot afspraken. Hiervoor blijkt een tussenstap nodig te zijn.

Middels de volgende stappen zullen gemeenten invulling geven aan het verzoek van de Dorpenalliantie om ondersteuning door de gemeenten in de gesprekken over compensatie.

1. De gemeenten gaan separaat elk het gesprek voeren met de dorpen in hun gemeente naar aanleiding van de brief van de Dorpenalliantie, om te vragen waaruit de hulpvraag bestaat.
2. De drie wethouders gaan gezamenlijk met de Dorpenalliantie spreken over de marsroute in het proces.
3. Per gemeente wordt het gesprek gevoerd samen met dhr. Groot met de betreffende dorpen over de inhoudelijke agenda vanuit de dorpen.
4. Gezamenlijk met de drie gemeenten, dhr. Groot en de Dorpenalliantie wordt bezien of tot een gezamenlijke regionale agenda gekomen kan worden als input vanuit bewoners.

Na elk van de stappen koppelen de wethouders terug naar Emme om te bekijken wat er verder moet / kan gebeuren en wie daarbij moet aanschuiven.

Gelijkwaardigheid is van belang en een voorwaarde voor de verbinding met het eindresultaat. Dit is vanuit het perspectief van de gebiedscoördinator randvoorwaardelijk. Na stap 2 wordt deze afweging gemaakt.

Tussen stap 2 en 3 zal de gedeputeerde afspreken met de Dorpenalliantie om het gevraagde gesprek te voeren.

Agendapunt 4: rondvraag

Afgesproken wordt dat tussentijds niet actief over het gebiedsproces naar buiten toe wordt gecommuniceerd maar dat indien nodig reactief alleen wordt gemeld dat er constructief overleg plaatsvindt.

YARDENERGY

RWE

The energy to lead

Ministerie van Economische Zaken
T.a.v. [REDACTED]
Bezuidenhoutseweg 73
2594 AC Den Haag

Uw kenmerk
Ons kenmerk RWE-I-WP-NL-2016-027
Behandeld door
Telefoon 06 [REDACTED] / 06: [REDACTED]
E-mail [REDACTED]@rwe.com
[REDACTED]@yardenergy.com
Bijlage(n)
Datum 2016-05-02

Reactie Voorontwerp Rijksinpassingsplan Windpark N33

Geachte [REDACTED]

In de periode van 29 februari 2016 tot en met 11 april 2016 is het Voorontwerp Rijksinpassingsplan Windpark N33 (NL.IMRO.0000.EZip15WPN33-0001) (hierna te noemen 'voorontwerp RIP') in het kader van het Wro/Bro overleg aan verschillende instanties voorgelegd voor advies.

RWE Innogy Windpower Netherlands BV (RWE) en YARD ENERGY (YARD) maken hierbij van de gelegenheid gebruik om te reageren op dit voorontwerp RIP. Onze opmerkingen richten zich op de volgende punten:

- De bepalingen in de planregeling onder artikel 4.2.1. onder e. over de verschijningsvorm;
- de regeling voor het tijdelijk bestemmen.

Hieronder lichten wij onze opmerkingen nader toe.

Artikel 4. Bedrijf – Windturbinepark (Verschijningsvorm)

Onder artikel 4.2. – Bouwregels, lid 4.2.1. onder e. wordt gesteld dat:

"per lijnopstelling (voor het midden- en zuidelijke deel) en voor het cluster (noordelijk deel) de uiterlijke verschijningsvorm van de gondels hetzelfde dient te zijn, met dien verstande dat er een maximale afwijking van 10% toegestaan is".

Het doel van deze regeling is om 'visuele rust' en een eenduidige verschijningsvorm van het gehele windpark te realiseren. Wij onderschrijven deze doelstelling van het Inpassingsplan. Echter doordat het voorontwerp RIP de verschijningsvorm van de gondel als bepalend criterium hanteert, en in het noordelijk cluster sprake is van twee initiatiefnemers, komt de economische uitvoerbaarheid van het plan in het geding.

Elk type windturbine heeft zijn eigen unieke verschijningsvorm van de gondel (dimensies en vormgeving). Door de huidige verwoording ten aanzien van de uiterlijke verschijningsvorm van de gondels worden de beide initiatiefnemers feitelijk gedwongen tot het maken van dezelfde keuze voor type windturbine. Echter, voor de keuze van een windturbintype is het bedrijfseconomische profiel van een bedrijf bepalend, dit profiel is onder meer uniek per bedrijf en verschilt voor YARD en RWE. Door het beperken van de keuze voor een windtur-

binetype wordt voor beide initiatiefnemers een onafhankelijke aanbestedingsfase uitgesloten. Bedrijfseconomische profielen en een vrije aanbestedingsmarkt zijn beiden bepalend voor de vrije marktwerking. Met de huidige verwoording in het voorontwerp RIP wordt deze vrije marktwerking onnodig beperkt. Daarnaast is de voorgestelde afwijkingmogelijkheid van 10% op de maatvoering van de verschijningsvorm van de gondels arbitrair en niet toepasbaar, aangezien verschijningsvormen zich niet met kwantitatieve maten laten vergelijken.

Andere factoren dan de verschijningsvorm van de gondels zijn maatgevend voor een eenduidige verschijningsvorm van het gehele Windpark.

Uit diverse ontwerpstudies voor windparken, onder andere in de Wieringermeer¹ en de provincie Flevoland², blijkt dat de volgende criteria bepalend zijn voor de visuele rust, de eenduidigheid en herkenbaarheid van een windpark:

1. de afstand tussen clusters en/of lijnopstellingen;
2. een regelmatige opstelling;
3. de verhouding ashoogte-rotordiameter-tiphoogte;
4. dezelfde draairichting en kleur.

De doelstelling van de bouwregeling, het creëren van visuele rust en een eenduidige verschijningsvorm, wordt juist door bovenstaande criteria bepaald. De verschijningsvorm van de gondel levert niet tot nauwelijks een bijdrage aan deze doelstelling.

Met name de eerste twee voormelde criteria zijn leidend geweest bij de totstandkoming van het voorkeursalternatief voor Windpark N33.³

Voor de economische uitvoerbaarheid van het noordelijk cluster is het essentieel dat het gebruik van twee windturbintypes mogelijk wordt. Dit is met de huidige verwoording ten aanzien van de verschijningsvorm van de gondels niet het geval. De voorgestelde afwijking van 10% is naar onze mening alleen zinvol voor ashoogte en rotordiameter.

Graag verkennen wij, samen met de opsteller van het Inpassingsplan of het functioneel duiden van twee verschillende typen windturbines in het noordelijk cluster kan bijdragen aan de doelstelling van een eenduidige verschijningsvorm van het gehele park, zonder dat de economische uitvoerbaarheid van het plan in het geding komt.

Tijdelijk bestemmen

In de toelichting van het Voorontwerp Rijksinpassingsplan schrijft u het volgende ten aanzien van het tijdelijk bestemmen:

"Op 24 juni 2015 is de voorpublicatie van het besluit tot wijziging en aanvulling van het Besluit uitvoering Crisis- en herstelwet en van bijlage II bij de Crisis- en herstelwet (elfde tranche) gepubliceerd in de Staatscourant. Dit voorstel voor de 11e tranche bevat wijzigingen van de Chw. Eén van deze wijzigingen is een voorlopige bestemming voor windturbineparken met een looptijd van (maximaal) dertig jaar (nieuw artikel 7o). Het tijdelijk

¹ MER Windplan Wieringermeer

² Leidraad ruimtelijke kwaliteit windmolens

³ Milieueffectrapport Windpark N33

bestemmen van windturbineparken is nu nog niet mogelijk, maar zodra de 11e tranche van de Chw in werking is getreden bestaat het voornemen om het inpassingsplan voor windpark N33 voor de vaststelling van het plan hierop aan te passen."

Hierbij merken RWE en YARD op voorhand op dat een tijdelijk bestemming van dertig jaar de uitvoerbaarheid van het plan onnodig beperkt. Een tijdelijke bestemming van 30 jaar betekent in de praktijk een exploitatietermijn van circa 25 jaar. Daarmee maakt deze regeling het onmogelijk om in dit windpark windturbintypes te realiseren die gecertificeerd worden voor 30 jaar. Wij verzoeken u derhalve om deze regeling niet over te nemen in het Inpassingsplan c.q zodanig aan te passen dat exploitatie mogelijk is gedurende de volle certificaat duur van de geselecteerde windturbine vanaf het moment dat het windpark in bedrijf wordt genomen.

Met vriendelijke groet,

RWE Innogy/Windpower Netherlands B.V.

YARD ENERGY Development B.V.

**RWE Innogy
Windpower Netherlands B.V.**

Postbus 72
5201 AB 's-Hertogenbosch

Bezoekadres:
Grote Voort 247
8041 BL Zwolle

T +31 (0)88
F +31 (0)88
I www.rwe.com

Bankrekening: 40.97.21.818

Handelsregister: 16065082
BTW-nr: NL800287824B01

YARD ENERGY Development B.V

BEZOEKADRES
Zuiderinslag 4-D
3871 MR HOEVELAKEN

POSTBUS 100
3870 CC HOEVELAKEN

IBAN NL67RABO0142840564

BTW NL853506437B01
KVK 59469269

TELEFOON +88 432 1500
EMAIL info@yardenergy.com

RWE
The energy to lead

RWE Innogy Windpower Netherlands B.V.

Postbus 72
5201 AB 's-Hertogenbosch

TNT Post
Port betaald
Port Payé
Pays-Bas

EO

3-5-2016

Besluiten- en actiepuntenlijst projectgroep-overleg**Dag/datum** Woensdag 18 mei 2016**Aanwezig:**

Provincie Groningen: [redacted]
 YARD Energy: [redacted]
 RWE/Essent: [redacted]
 Pondera Consult: [redacted]
 Ministerie van EZ: [redacted]
 Ministerie van IenM/RWS: [redacted]
 Gemeente Veendam: [redacted]
 Gemeente Menterwolde: [redacted]
 Gemeente Oldambt: [redacted]
 Bureau Energieprojecten: [redacted] (verslag)

Afwezig: [redacted] (Pondera)

1. Opening en agenda

De voorstel agenda is:

1. Opening en agenda
2. Verslag vorige keer
3. Ter bespreking: aanvulling op het MER (verzonden door [redacted] op 12 mei jl)
4. Planning
5. Rondvraag en sluiting

Besluit/actie**Wanneer****Door wie**

De agenda wordt ongewijzigd vastgesteld

2. Verslag vorige keer

- [redacted]: pagina 1: hoe zit het met de nieuwe naam van RWE? [redacted] geeft aan met [redacted] te hebben afgesproken dat tot nader bericht voor WP N33, ook in officiële kennisgevingen en op de website, voorlopig de naam RWE Innogy Windpower Netherlands zal worden gebruikt.
- [redacted] op pagina 4: bij 'Toelichting gemeente Oldambt', de zinsnede aanpassen in '...het is aan de gemeenteraad om dit te besluiten.'
- Op pagina 5: bij 'Voortgang gebiedsproces en agenda volgend BO': bij de eerste aandachtsstreep, zinsnede aanpassen in 'Gemeente Veendam zal morgen...'
- [redacted]: pagina 4: bij de 'Toelichting gemeente Veendam': [redacted] vraagt naar aanleiding van het punt over het beroep tegen de uitspraak over de toepassing RCR bij Windpark DM en OM naar de stand van zaken: EZ geeft aan dat de uitspraak van de rechtbank de eerdere uitspraak bevestigt; de MinEZ heeft terecht de bevoegdheid tot toe passing van de RCR uitgeoefend. [redacted] vraag of het nog open staat voor gemeente Veendam of dit onderwerp weer aan de orde zal komen. [redacted] geeft aan dat een en ander nog wordt gezien n.a.v. de uitspraak bij WP Wieringermeer: dit zou heel goed passen bij het standpunt van de gemeente.

Met bovengenoemde aanpassingen wordt het verslag van 19 april jl. vastgesteld. **Actie:** het aangepaste verslag zal met het conceptverslag van vandaag worden gemaïld.

Besluit/actie**Wanneer****Door wie**

Conceptverslag van 19 april op aangegeven punten aanpassen en samen met conceptverslag van 18 mei mailen aan de PG

Wk 21

• BEP

3. Ter bespreking: aanvulling op het MER (verzonden door [REDACTED] op 12 mei jl)

EZ licht toe dat het doel bij dit agendapunt is om op inhoud alle vragen nog even te stellen, toelichting te krijgen en bespreekpunten door te spreken. Pondera zal op onderdelen indien nodig toelichting geven en vervolgens de vragen doorlopen.

IenM/RWS meldt dat het een heel overzichtelijk stuk is geworden.

H 2 Obstakelverlichting

2.2 Mogelijkheden om negatieve effecten van obstakelverlichting te verminderen:

De circulaire van IenM is nog in ontwikkeling. IenM heeft een tekstuele suggestie t.a.v. hoe de formulering van de verwijzing naar de circulaire kan worden opgenomen in de tekst en zal dat bilateraal met Pondera bespreken. EZ vraagt om nog een nuancering aan te brengen tussen wat strikt technisch mogelijk is en wat op basis van de circulaire mogelijk toegepast zou kunnen worden. Pondera zal dat meenemen. Gemeente Oldambt geeft als aandachtspunt mee dat er iets in de vergunningen moet worden opgenomen zodat opties die via de circulaire mogelijk worden ook vergunningtechnisch kunnen worden uitgevoerd. YARD geeft aan dat in de aanvragen in ieder geval wordt gerefereerd naar de mogelijke keuze voor nieuwe technieken.

H3 toepassen windturbines met hoger vermogen:

3.1 Huidige beschikbaarheid van windturbines:

Pondera heeft een lijst opgenomen met turbines die beschikbaar zijn of op korte termijn mogelijk beschikbaar zullen komen op basis van de modellen waarmee de producenten naar buiten treden.

3.2 Effecten op VKA van toepassing windturbine hoger vermogen :

De conclusie is dat bij gebruik turbines met hoger vermogen de opbrengst stijgt, maar daarbij dalen tevens de vollasturen zodat de stijging van de opbrengst geen gelijke tred houdt met het vergroten van het vermogen.

3.3 Effecten van verminderen windturbineposities:

Gemeente Menterwolde vraagt hoe de analyse naar het effect van het weghalen van windturbines op de landschap is opgebouwd. Pondera geeft toelichting. De conclusie is dat het verwijderen van één rij turbines weinig effect heeft op de score t.a.v. landschap. Gemeente Veendam vindt het opmerkelijk dat het verwijderen van een derde van de turbines weinig effect heeft. EZ geeft aan dat ook bij de afwegingen t.a.v. landschap wordt uitgegaan van objectieveerbare criteria. De factor 'beleving' is een moeilijk te objectiveren criterium. Uit de rationele analyse blijkt dat het effect van het plaatsen van minder turbines klein is.

De gemeenten zijn het niet eens met de redentatie t.a.v. landschap. Gemeente Menterwolde pleit voor een second opinion door een onafhankelijke deskundige. Gemeente Veendam is van mening dat bij minder turbines de afstand tot de woningen groter wordt en dat het verschil in beleving bij een afstand tot de woningen van 1000 en 1500 m wel groot is. Gemeente Menterwolde geeft aan dat iedere molen minder, winst is t.a.v. landschap en beleving. Pondera geeft aan dat daarom die optie ook een '+' scoort, maar het is naar hun mening geen dubbele '+'. Gemeente Veendam geeft aan dat de plus in kolom visuele rust staat en zij refereren aan de kolom van landschappelijke kwaliteit. Pondera licht toe dat na verwijderen van één rij turbines er nog steeds sprake blijft van een groot park en dat het effect op de beleving klein zal zijn. Provincie Groningen geeft aan zich wel te kunnen vinden in de analyse van Pondera. EZ herhaalt dat een objectieve analyse van de feitelijke situatie belangrijk is. Kennelijk is er een verschil van mening t.a.v. het gewicht dat wordt gekoppeld aan het effect op landschap. Het is een gevoelig punt, maar niet het enige criterium waarop EZ haar keuzes op baseert. In de nota van antwoord zal worden ingegaan op de argumenten van de gemeenten. Als de gemeente zich daar t.z.t. niet in kunnen vinden, dan is er nog de mogelijkheid om te reageren op het ontwerp IP. De gemeenten willen toch expliciet uitspreken dat zij een optie hebben waarnaar hun voorkeur uitgaat:

- Gemeente Veendam geeft de voorkeur aan het 'concentratie-model';
- Gemeente Menterwolde geeft de voorkeur aan de 'spreidingsvariant' en geen turbines west van N33.
- Gemeente Oldambt geeft de voorkeur aan het model waarbij de turbines aan de oostelijke zijde wegvallen.

Gemeente Menterwolde spreekt nogmaals uit dat zij de 3 turbines ten westen van de N33 niet vinden passen binnen een goede ruimtelijke ordening. Naast de gemeente heeft ook de CieMER en de welstandscommissie er iets van gezegd. [REDACTED] citeert de reactie van de CieMER op dit punt en wijst er op dat de CieMER dit koppelt aan het onderwerp van grotere turbines, en aan de suggestie van de CieMER om milieuvoor- en nadelen van plaatsing ten noorden van de A7 te beschrijven. Hij herhaalt dat de meningen daarover verschillen en dat bij de keuze voor de positie van deze 3 turbines meer criteria zijn afgewogen dan alleen landschap. Bekeken vanuit het totaal van alle criteria is dit de beste optie. De locaties die in het VKA zijn opgenomen, zijn de locaties die het

beste score t.a.v. het totaal pakket van criteria. Daarbij was ruimtelijke ordening / landschap één van de criteria waarop werd beoordeeld. Bij deze afweging is EZ tot een andere conclusie gekomen dan de gemeente. Gemeente Oldambt en gemeente Veendam ondersteunen het idee van een second opinion. [redacted] geeft aan dat de kwaliteit van het werk van Pondera wat hem betreft niet ter discussie staat zodat een second opinion niet aan de orde is. Hij stelt voor dat de provincie Groningen aan hun bouwheer vraagt om binnen het kader van de eigen reactie van de provincie naar de stukken te kijken in plaats van een formele second opinion. **Actie:** Provincie Groningen is bereid dit de bouwheer te vragen. De resultaten kunnen dan in het PG-overleg van juni worden besproken. Allen gaan daarmee akkoord.

Gemeente Oldambt vraagt wat er nu zal worden gedaan met de analyses van de milieueffecten. EZ en Pondera geven aan dat deze de onderbouwing zullen vormen voor het OIP en dat ze ook als basis zullen fungeren voor de beantwoording van de reacties uit het BRO-/Wro-overleg.

EZ herhaalt de werkwijze van een objectieve afweging van diverse criteria waarvan landschap er één is. Het Rijk heeft een doelstelling t.a.v. duurzame energie en laat daarbij de realisatie van projecten over aan 'de markt'. Daarbij past niet het hanteren van beperkende voorschriften op het niveau van de keuze van toe te passen turbines. Dat zou te beperkend zijn voor initiatiefnemers bij het opstellen van realiseerbare/levensvatbare business case en daar kiest EZ i.i.g. niet voor, mede omdat uit de aanvulling op het MER blijkt dat er zo weinig grotere turbines beschikbaar zijn dat effectief het ministerie dan de turbinekeuze zou voorschrijven en daarmee de businesscase ernstig zou beïnvloeden.

Gemeente Oldambt vraagt of de woning bij turbine positie 3 is meegenomen in de berekeningen. Pondera beaamt dat. Yard geeft aan dat de woning hoort bij de inrichting.

Gemeenten Oldambt en Menterwolde pleiten ervoor om ook de criteria 'draagvlak' en 'beleving' mee te nemen in de afwegingen. EZ geeft aan dat alle betrokken gemeenten zijn uitgenodigd om tot een gezamenlijk gedragen variant te komen. Dat is niet gebeurd. Nu is een fase bereikt waarin EZ, alle criteria afwegend, tot een ontwerp IP zal komen. IenM geeft aan dat procedureel t.a.v. het milieuaspect echt alles uit de kast is getrokken. Er is geen ander project waarin er zover, tot onder de wettelijke normen (geluid), is gegaan. Met de huidige beschikbare informatie is er geen basis voor de minister van IenM omtrent een andere keuze te komen. Gemeente

Ten aanzien van hoofdstukken 4 en 5 zijn geen opmerkingen of vragen.

H 6 Aanvullende informatie akkervogels:

Compensatie akkervogels is niet aan de orde. Boscompensatie: er zal 0,6ha gecompenseerd moeten worden. Hiertoe worden diverse mogelijkheden uitgezocht. Provincie Groningen geeft toelichting t.a.v. natuurcompensatie bij de locatie in de 'oksel' van de N33 en de A7 (gemeente Menterwolde). De provincie is nu in overleg met de initiatiefnemers over de wijze waarop en het moment waarop dat zal gebeuren. EZ geeft aan dat het nog niet concreet genoeg is om mee te kunnen nemen in het OIP maar dat de verplichting zal worden vastgelegd in het IP.

H 7 Gebied ten Noorden A7:

Dit gebied valt buit de score van het project en de MER. EZ geeft aan dat de CieMER dit niet adviseert maar slechts "in overweging geeft". Het zou tot een substantieel grote uitbreiding van het onderzoek leiden. De minister van EZ heeft al eerder besloten deze locatie ("variant 7") niet in het onderzoek te betrekken. Er komt nu niet alsnog ruimte voor aanvullend onderzoek voor deze locatie. Provincie Groningen vraagt om een herformulering van de laatste twee regels van dit hoofdstuk over vertraging.

Actie: Pondera neemt de gestelde vragen en suggesties mee bij het afronden van de aanvulling op de MER.

Besluit/actie	Wanneer	Door wie
Provincie Groningen vraagt provinciaal bouwheerschap te kijken naar de analyse van Pondera. Het resultaat kan dan in het PG-overleg van juni worden besproken. Allen gaan daarmee akkoord	z.s.m.	<ul style="list-style-type: none"> Provincie Groningen
Pondera neemt de gestelde vragen en suggesties mee bij het afronden van de aanvulling op de MER.	Wk 20	<ul style="list-style-type: none"> Pondera

4. Planning

EZ geeft aan dat het vooraf mailen van de planning niet is gelukt. De belangrijkste data zullen worden doorgenomen en deze zullen met het verslag worden nagezonden (**actie**).

- Deze week zal de nota van antwoorden in concept worden afgerond en ook het concept OIP en de concept aanvulling op het MER.
- Eind van de week gaan deze als bundel naar de toetsers van IenM en WJZ. De reacties van de toets worden op 2 juni a.s. terugverwacht.
- BRO verwerkt de reacties in het OIP. Conform de planning is 23 juni de eindversie af.
- De eindversie kan dan naar de vergunningverleners om de ontwerp-besluiten waar nodig aan te passen aan het OIP.
- Parallel daaraan zal de route voor akkoord van de ministers op het OIP worden ingezet; afronding 6 juli a.s.
- Het spoor van de ontwerp-besluiten loopt al als parallelle spoor :
  - o 23 mei verloopt de oorspronkelijke doorlooptijd voor het opstellen van de ontwerp-besluiten, maar deze kunnen pas worden afgerond na 23 juni als het OIP af is.
  - o Het aanpassingen van de ontwerp-besluiten aan het OIP loopt dan tot 14 juli.
  - o 14 juli moeten de concepten binnen zijn bij BEP voor procedurele en inhoudelijke check.
  - o 7 september = datum termijnbrief en moeten alle ontwerp-besluiten in eindversie bij BEP binnen zijn.
  - o donderdag 15 september = uiterlijke "go" voor de terinzagelegging (TIL). De kennisgeving verschijnt dan op 22 september in de Staatscourant.
  - o 23 september start de TIL.
  - o 7,5-8weken hierna is de inspraakbundel compleet = 18 november

Provincie Groningen merkt op dat in deze planning de nota van antwoorden op de reacties niet wordt besproken in PG. EZ geeft aan dat dat klopt en dat dit inderdaad niet in dit proces/deze planning past. Normaal gesproken ontvangt elk BG de Nota van Antwoord gedurende de TIL. Dit is niet wenselijk. Er zal worden gekeken of de Nota gezamenlijk met het ontwerp IP al eind juni of begin juli informeel ter beschikking kan worden gesteld. Er wordt opgemerkt dat PG-overleg 22 juni dan wellicht overbodig is. Dat zal z.s.m. worden bepaald en indien nodig afgelast. De status van de FF-wet-ontheffing is onduidelijk. Er wordt nog bekeken wat de gevolgen zijn van de uitspraak voor WP Wieringermeer.

Besluit/actie	Wanneer	Door wie
Overzicht data planning aan PG mailen	Wk 21	• BEP

5. Rondvraag en sluiting

Gemeente Oldambt vraagt n.a.v. rapport over de gevolgen van WP DMOM op het LOFAR-project of er ook een relatie is tussen WP N33 en het LOFAR-project. Pondera geeft aan dat dat niet het geval is en dat er vanuit het LOFAR-project ook geen zienswijzen zijn ingediend.

Ten aanzien van communicatie geeft RWE aan:

- Er komt nog vóór de zomer een nieuwe nieuwsbrief. Indien de PG-leden dat wensen kunnen ze kopij aanleveren.
-
- 15 en 16 juni zijn de jaarlijkse winddagen van NWEA in het World Trade Center te Rotterdam met als thema: 'Wind: hoofdrol in energietransitie'. Iedereen is welkom.
- Op 18 juni a.s. zal RWE 2 van haar windparken openstellen voor het publiek.

Besluit/actie	Wanneer	Door wie
Indien gewenst/beschikbaar kopij aanleveren voor nieuwsbrief RWE.	z.s.m.	• allen
		•

Kort verslag van het Bestuurlijk Overleg Windpark N33 op 7 juli 2016

Aanwezig:

mw. Homan, provincie Groningen; dhr. Schmaal, gemeente Veendam; mw. Veenstra, gemeente Menterwolde; mw. Van den Aker, gemeente Oldambt; dhr. Smallenbroek (vz.) en [REDACTED] verslag), ministerie van EZ; dhr. Groot, gebiedscoördinator; voorts ambtelijke ondersteuning.

1. Opening en agenda

Dhr Smallenbroek informeert naar de gezondheid van mw Broekhuizen en verzoekt om haar een voorspoedig herstel te wensen.

2. Terugkoppeling gemeenten van gesprekken met Alliantie

De gemeenten hebben eerst separaat met 'hun' dorpen gesproken.

Oldambt: de dorpen in Oldambt staan wat verschillend tegenover het gebiedsproces. Er is ondanks de afwijzing van het windpark behoefte aan gesprekken over compensatie maar men heeft aangegeven dit via de Alliantie te doen. De gemeente heeft in het gesprek aangegeven achter het Plan van Aanpak van dhr Groot te staan.

Veendam: het wijkteam Ommelanderswijk ziet gesprekken over participatie of compensatie als acceptatie van het windpark. Men wil als Alliantie in breed overleg met drie wethouders praten over de vorm van compensatie.

Menterwolde: Zuidbroek en Muntendam zijn genuanceerd en willen wel deelnemen aan gesprekken maar hebben zich hiertoe aangesloten bij de Alliantie. Meeden wil geheel niet meepraten en verzoekt de gemeente om het overleg over compensatie te voeren.

Het gezamenlijk gesprek van de drie gemeenten met de Alliantie op 29 juni bevestigt de gekozen positie: men wil niet als dorpen geassocieerd worden met compensatie maar wil dit aan de gemeenten overlaten. Het gesprek over contouren van afspraken is nog te vroeg. Afgesproken is dat er begrip voor is dat hierin een proces doorgemaakt moet worden. De Alliantie wil compensatie eerst in een fonds parkeren en als de turbines er staan, afspraken maken over de toedeling.

De dorpen hebben deels geen vertrouwen in dhr Groot: zowel omdat in Delfzijl ook windmolens staan, als omdat dhr Groot in opdracht van EZ optreedt. Men ziet wel dat een gebiedsregisseur een mogelijke rol kan spelen.

3. Terugkoppeling provincie van gesprek met Alliantie

De Alliantie signaleert dat er geen bestuurlijke consensus is tussen rijk, provincie en gemeenten. Men ziet van de provincie een Omgevingsvisie die meer ruimte geeft voor windenergie. Voor de dorpen zijn voorts de formele besluitvorming en gesprekken over compensatie niet te scheiden.

4. Besluitvorming over al dan niet door kunnen gaan van het gebiedsproces conform Plan van Aanpak van dhr Groot

Dhr Groot signaleert dat met name vanuit vooraf ingevulde beelden over compensatie is gepraat. Hij geeft aan dat het gesprek eerst over de gebiedsopgave zou moeten gaan. Daarbij onderstreept hij dat gelijkwaardige inbreng van bewoners nodig is voor acceptatie van de uitkomst.

Winst van de gesprekken is dat er nu contact is tussen dorpen en gemeenten. Er is sprake van een emotioneel proces waardoor bewoners niet bereikbaar zijn voor een rationele benadering. Daarin heeft een gebiedscoördinator op zich een meerwaarde.

Op het duidelijke standpunt van de Alliantie geeft dhr Groot aan dat hij niet verder zal gaan als gebiedscoördinator. Zijn conclusie is dat zijn werk nu stopt. De bestuurders betreuren dit maar

constateren dat dit nu de stand van zaken is. Dhr Smallenbroek bedankt dhr Groot namens allen voor zijn inzet waarna dhr Groot de vergadering verlaat.

Bestuurders hoe nu verder te gaan. Bewoners willen geld eerst parkeren bij gemeenten en gaan uit van een vast bedrag conform de NWEA code. Na start van het windpark moet gesproken worden over verdeling. Voorbeeld is windpark Drentse Monden /Oostermoer en de aanpak bij Delfzijl. Gemeenten hebben wel het vertrouwen van de bewoners. Een actieve verantwoordelijkheid van gemeenten in een verder gebiedsproces ligt daarom voor de hand. De provincie biedt aan om een verder proces te faciliteren met kennis en ondersteuning. Een eerste stap kan zijn een gesprek met Delfzijl. Gemeenten spreken af hiertoe een concrete afspraak te maken, eventueel met vertegenwoordiging vanuit dorpen.

5. Afspraken over verantwoordelijkheid van de verschillende bestuursorganisaties voor verdere gebiedsproces

De drie gemeenten geven aan gezamenlijk de verantwoordelijkheid te nemen voor de volgende stap in het gebiedsproces en daarbij bewoners te betrekken. De provincie zal daarin ondersteunen.

Een eerste gesprek van gemeenten met de initiatiefnemers zal daartoe op korte termijn plaatsvinden. Gesignaleerd wordt dat de grondeigenaren een aparte geleding zijn waarvan het voor de sociale cohesie in het gebied goed zou zijn om een zichtbare bijdrage in het proces te leveren. Ook over bijdragen van gemeenten, provincie en rijk zal moeten worden gesproken.

- Afsproken wordt om over het stoppen van dhr Groot als gebiedscoördinator een gezamenlijke (passieve) woordvoeringslijn te hanteren en daarin de positieve kant van de regionale verantwoordelijkheid onderstrepen.
- Gemeenten en provincie zullen samen per brief de Alliantie van de uitkomsten van dit overleg conform de woordvoeringslijn op de hoogte brengen.

6. Rondvraag en besluit

Niets meer ter tafel komend besluit dhr Smallenbroek de vergadering.

Volledigheidshalve hieronder de tekst van de gezamenlijk vastgesteld woordvoeringslijn:

De gemeenten Menterwolde, Veendam en Oldambt zullen gezamenlijk in het gebiedsproces voor windpark N33 hun bewoners vertegenwoordigen om te komen tot afspraken met initiatiefnemers van het windpark over participatie en compensatie. De gemeenten worden hierbij ondersteund door de provincie Groningen en het rijk.

EZ heeft na bestuurlijk overleg met provincie en gemeenten besloten de inzet van de door EZ aangestelde gebiedscoördinator dhr Emme Groot niet voort te zetten. De heer Groot heeft vanaf half november 2015 tot eind januari 2016 een verkenning uitgevoerd naar de bereidheid in de regio om gesprekken over participatie, compensatie en communicatie te voeren. Aanvankelijk wilde de regio hier aan meewerken en is een plan van aanpak opgesteld. In een later stadium is de medewerking aan het plan van aanpak door een aantal dorpsraden toch opgezegd. Zij willen dat gemeenten voor hen in gesprek gaan om te komen tot afspraken met initiatiefnemers over participatie en compensatie.

Tijdens bestuurlijk overleg samen met de gebiedscoördinator is geconcludeerd dat nu de bewoners in gesprek zijn met de gemeenten, de inzet van een gebiedscoördinator vooralsnog niet nodig is. Het is in lijn met de bedoeling van het gebiedsproces dat burgers en gemeenten zelf het initiatief nemen. Gemeenten hebben besloten het gebiedsproces nu zelf gezamenlijk voort te zetten, daarbij waar nodig gefaciliteerd en ondersteund door provincie en rijk.

Van: [REDACTED]
Verzonden: vrijdag 8 juli 2016 10:14
Aan: 'H.G. van den Aker'
CC: n.homan@provinciegroningen.nl; I.veenstra@menterwolde.nl; Henk Jan Schmaal; Smallenbroek, drs. J.M.C. (Meindert); Rein Munniksma; [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED]@menterwolde.nl
Onderwerp: RE: woordvoeringslijn gebiedscoördinator windpark N33

Dag allen,

met de wijziging van mw Van den Aker komen we op de volgende gezamenlijke woordvoeringstekst.

Met vriendelijke groet,
[REDACTED]

De gemeenten Menterwolde, Veendam en Oldambt zullen gezamenlijk in het gebiedsproces voor windpark N33 hun bewoners vertegenwoordigen om te komen tot afspraken met initiatiefnemers van het windpark over participatie en compensatie. De gemeenten worden hierbij ondersteund door de provincie Groningen en het rijk.

EZ heeft na bestuurlijk overleg met provincie en gemeenten besloten de inzet van de door EZ aangestelde gebiedscoördinator dhr Emme Groot niet voort te zetten. De heer Groot heeft vanaf half november 2015 tot eind januari 2016 een verkenning uitgevoerd naar de bereidheid in de regio om gesprekken over participatie, compensatie en communicatie te voeren. Aanvankelijk wilde de regio hier aan meewerken en is een plan van aanpak opgesteld. In een later stadium is de medewerking aan het plan van aanpak door een aantal dorpsraden toch opgezegd. Zij willen dat gemeenten voor hen in gesprek gaan om te komen tot afspraken met initiatiefnemers over participatie en compensatie.

Tijdens bestuurlijk overleg samen met de gebiedscoördinator is geconcludeerd dat nu de bewoners in gesprek zijn met de gemeenten, de inzet van een gebiedscoördinator vooralsnog niet nodig is. Het is in lijn met de bedoeling van het gebiedsproces dat burgers en gemeenten zelf het initiatief nemen. Gemeenten hebben besloten het gebiedsproces nu zelf gezamenlijk voort te zetten, daarbij waar nodig gefaciliteerd en ondersteund door provincie en rijk.

Postbus 718, 6800 AS Arnhem, Nederland
Ministerie van Economische Zaken
T.a.v. [REDACTED]
Postbus 20401
2500 EK DEN HAAG

DATUM	13 juli 2016
ONZE REFERENTIE	GSN-NA 16-262 / 002.698.21 Min EZ
BEHANDELD DOOR	[REDACTED]
TELEFOON DIRECT	026 [REDACTED]
FAX DIRECT	026 [REDACTED]
E-MAIL	[REDACTED]@tennet.eu
AANTAL BIJLAGEN	1

BETREFT Verzoek om bevestiging wijziging kabelstroken Inpassingsplan Windpark N33

Geachte [REDACTED],

Begin 2016 is het Voorontwerp inpassingsplan windpark N33 door het Ministerie van Economische Zaken gepresenteerd. Het windpark wordt voorbereid onder toepassing van de rijkscoördinatieregeling en is deels gelegen ten noorden van Meeden. Dit gedeelte zal worden gerealiseerd door Yard Energy in combinatie met Enexis en RWE Innogy Windpower Netherlands.

Daarnaast ontwikkeld de Gasunie Transport Services (hierna te noemen Gasunie) in hetzelfde gebied de uitbreiding van de bestaande stikstof-installatie, inclusief de aanleg van een ca. 4 km 36" aardgasleiding. Op deze locatie zal het geproduceerde stikstof worden gemengd met hoog-calorisch aardgas.

TenneT TSO B.V. heeft van de Gasunie opdracht gekregen om een ondergrondse 110 kV aansluiting te realiseren vanaf het 110 kV schakelstation, gelegen aan de Wethouder L. Veenmanweg 11 te Meeden naar de hiervoor genoemde stikstof-uitbreidingslocatie ten noorden van de Legeweg en ten oosten van de Hondenlaan te Muntendam.

Op 23 februari 2016 is er overleg gevoerd om de verschillende activiteiten in het gebied rond Meeden op elkaar af te stemmen. De deelnemers aan dit overleg waren vertegenwoordigers van Yard Energy/Enexis, RWE Innogy Windpower Netherlands B.V., Gasunie en TenneT TSO B.V. Uzelf was betrokken bij dit overleg als vertegenwoordiger van het Ministerie van Economische Zaken.

Tijdens dit overleg is duidelijk geworden dat TenneT TSO B.V. de 110 kV kabelaansluiting naar de stikstof-uitbreidingslocatie heeft gepland in een bestaande kabel- en leidingstrook vanaf de Beneden Veensloot tot aan de Munte Watering ten noorden van de Hereweg en parallel aan de Wethouder L. Veenmanweg en Meenteweg in Meeden. Diezelfde strook is echter in het Voorontwerp inpassingsplan windpark N33 gereserveerd als alternatieve kabelstrook voor de aanleg van middenspanningskabels van Yard Energy/Enexis vanaf het windpark naar het 110 kV station Meeden. Reeds in het overleg heeft Yard Energy/Enexis toegezegd te zullen overwegen afstand te doen van deze alternatieve kabelstrook. Enkele dagen later heeft [REDACTED] van Yard Energy bevestigd geen gebruik te zullen maken van de alternatieve kabelstrook.

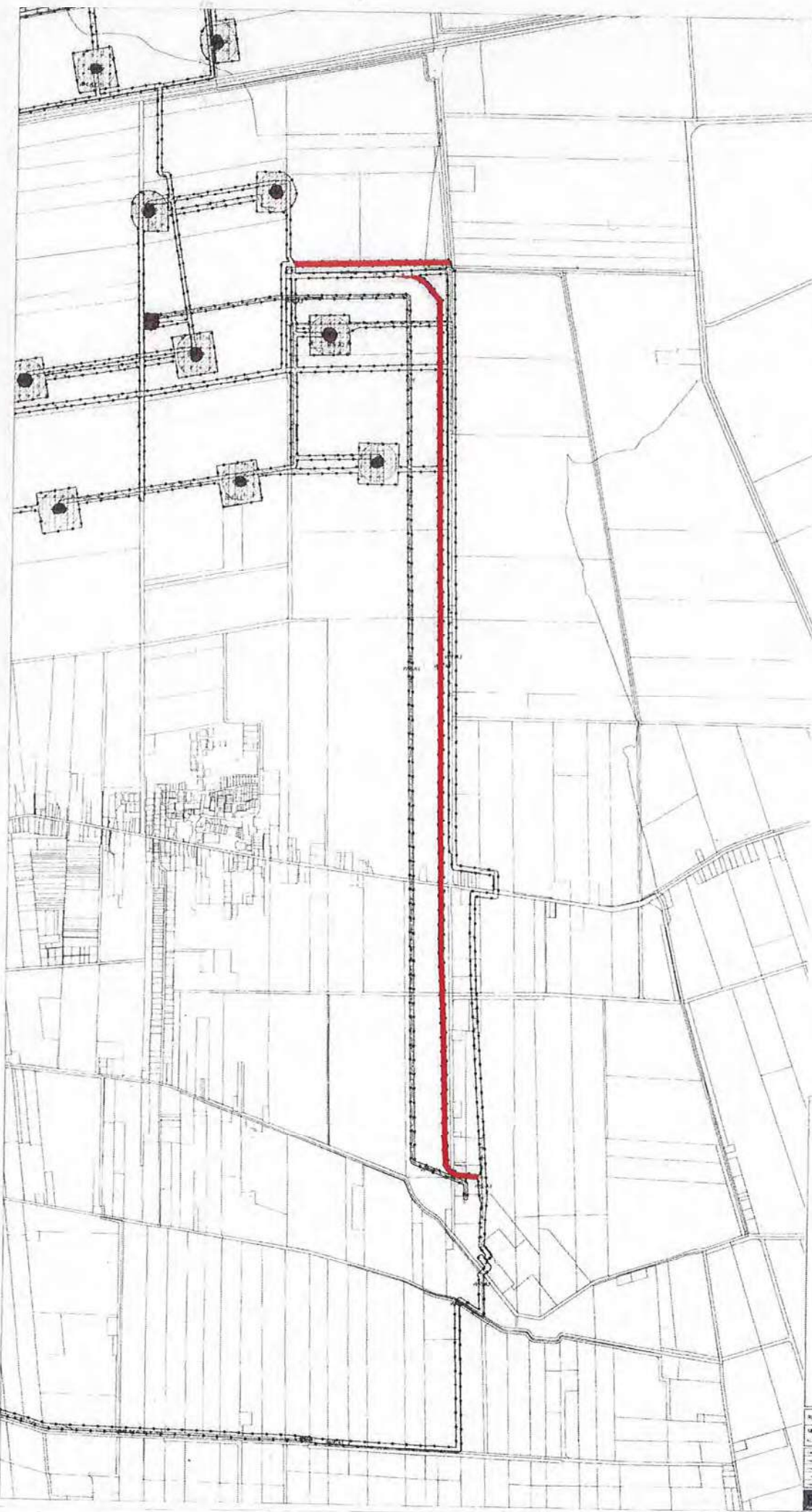
Daarnaast is aan de noordzijde van de Munte Watering over een afstand van ca. 630 meter vanaf de Meenteweg in westelijke richting eveneens een kabeltracé opgenomen in het inpassingsplan. In een later gehouden overleg hebben zowel Yard Energy/Enexis als RWE Innogy Windpower Netherlands B.V. aangegeven ook van dit kabeltracé geen gebruik te zullen maken in hun planvorming. Hierdoor is het mogelijk de 110 kV kabelverbinding van TenneT TSO B.V. direct tegen de Keurstrook van het waterschap aan te leggen.

Gezien de voortgang in de ontwikkeling van het 110 kV kabeltracé naar de stikstof-uitbreidingslocatie, verzoeken wij u het alternatieve kabeltracé en het kabeltracé aan de noordzijde van de Munte Watering, e.e.a. zoals hierboven omschreven en in rood aangegeven op bijgaande verbeelding van Rijksinpassingsplan Windpark N33 (kenmerk NL.IMRO.0000.EZip15WPN33-1001, deelplan 2 van 3) te verwijderen uit de verdere planvorming van het windpark en te bevestigen dat TenneT TSO B.V. gebruik kan maken van de vrijgekomen kabelstroken.

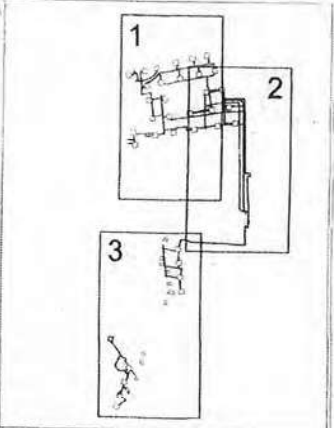
Hoogachtend,
TenneT TSO B.V.

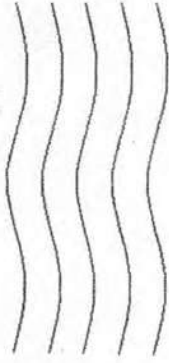

- Planyň**
- 1. etazňň plany
  - Rezonançny**
  - Rezonançny
  - Rezonançny
  - Daňkewerke**
  - 1. etazňň
  - 2. etazňň
  - 3. etazňň
  - 4. etazňň
  - 5. etazňň
  - Substrukturalny**
  - Substrukturalny
  - Substrukturalny
  - Substrukturalny
  - Substrukturalny
  - Substrukturalny
  - Figur**
  - Figur
  - Figur
  - Verlatger**
  - Verlatger
  - Verlatger
  - Verlatger

EO

010119 NL 000021
21200 2500DEK401

> Retouradres Postbus 20401 2500 EK Den Haag

Gasunie Transport Services

Postbus 718
6800 AS Arnhem

**Directoraat-generaal
Energie, Telecom &
Mededinging**
Directie Energie en Omgeving

Bezoekadres
Bezuidenhoutseweg 73
2594 AC Den Haag

Postadres
Postbus 20401
2500 EK Den Haag

Factuuradres
Postbus 16180
2500 BD Den Haag

Overheidsidentificatienr
00000001003214369000

T 070 379 8911 (algemeen)
www.rijksoverheid.nl/ez

Behandeld door

T 070
@minez.nl

Ons kenmerk
DGETM-EO / 16110765

Uw kenmerk
GSN-NA 16-262/002.698.21
MinEZ

Bijlage(n)

Datum **- 19 JULI 2016 -**
Betreft Verzoek om bevestiging wijziging kabelstroken windpark N33

Geachte [redacted],

Middels deze brief bevestig ik dat de bestaande kabel- en leidingstrook vanaf de Beneden Veensloot tot aan de Muntewatering ten noorden van de Hereweg in Meeden beschikbaar is voor de 110 kV kabelaansluiting naar de stikstofuitbreidingslocatie van de Gasunie. Hetzelfde geldt voor het kabeltracé aan de noordzijde van de Muntewatering over een afstand van ca. 630 meter vanaf de Meenteweg in westelijke richting. Beide kabeltracé's zijn door u aangegeven en op kaart weergegeven in uw brief van 13 juli 2016.

Yard Energy/Enexis en RWE Innogy Windpower Netherlands BV hebben inmiddels bevestigd geen gebruik te zullen maken van deze kabeltracé's. De ruimtelijke reservering hiervoor zal daarom worden verwijderd uit het Inpassingsplan voor windpark N33. Tennet TSO BV kan daarom gebruik maken van de betreffende kabelstroken ten behoeven van de stikstofuitbreidingslocatie.

Met vriendelijke groet.

[redacted]
Mt-lid Directie Energie en Omgeving

Van: [redacted]
Verzonden: dinsdag 16 augustus 2016 14:11
Aan: Smallenbroek, drs. J.M.C. (Meindert); [redacted]
CC: [redacted]
Onderwerp: FW: Informatie ten aanzien van ernstige sabotage pogingen bij WP N33

Tkn.

Van: Rein Munniksma [mailto:r.munniksma@menterwolde.nl]
Verzonden: dinsdag 16 augustus 2016 13:08
Aan: [redacted]@rwe.com
CC: Lian Veenstra; henkjan.schmaal@veendam.nl; l.broekhuizen@gemeente-oldambt.nl; [redacted]@veendam.nl; [redacted]; [redacted]@gemeente-oldambt.nl; [redacted]@gemeente-oldambt.nl; [redacted]@yardenergy.com; [redacted]@rwe.com; [redacted]@rwe.com; [redacted]@rwe.com; [redacted]@essent.nl; [redacted]@yardenergy.com;
Onderwerp: Re: Informatie ten aanzien van ernstige sabotage pogingen bij WP N33

Dag [redacted],

Ik ben geschrokken van de pogingen tot vernieling van landbouwmachines op grond van boeren die betrokken zijn bij de windenergie plannen. Hoewel op dit moment de daders niet bekend zijn, willen we nadrukkelijk aangeven dat we dit soort acties afkeuren.

De politie heeft inmiddels de zaak in onderzoek.

Verder heeft zich gisteren als reactie op de pogingen tot vernieling een incident voorgedaan richting [redacted] [woordvoerder van de actiegroep Storm Meeden, [redacted]]. Daarbij is een van de obstakels naar [redacted] gegooid, waarbij [redacted] geraakt is.

Het is onjuist en onverstandig om op deze wijze voor eigen rechter te spelen. Ook deze zaak heeft de politie in onderzoek.

Verder lijkt het me een goede zaak dat we correct en rustig hiermee omgaan, waarbij we voorkomen dat we in een negatieve actie - reactie spiraal terecht komen

Met vriendelijke groeten,
 Rein Munniksma

Verstuurd vanaf mijn iPad

Op 15 aug. 2016 om 22:12 heeft "[redacted]@rwe.com" <[redacted]@rwe.com> het volgende geschreven:

Mijne Dame, Heren,

Hierbij wil ik u informeren dat sinds afgelopen zondag in de graanvelden van een aantal boeren (tot nu toe 5) ten zuiden van de spoorlijn en ten noorden van Meeden tot nu toe ruim 50 voorwerpen zijn gevonden die slechts tot doel hebben om de Combiners, die momenteel de graanoogst binnen halen, te saboteren.

Ik heb inmiddels ook de melding ontvangen dat de dezelfde voorwerpen ook zijn gevonden in het gebied waar de middencluster gaat komen.

Het voorwerp bestaat uit een conservenblikje waar doorheen kruislings twee staven betonijzer zijn gestoken en vervolgens is dit blikje gevuld met beton. Zie bijgevoegde foto's

Wij vinden dit een zeer ernstige zaak en hebben de boeren ook geadviseerd om aangifte te doen.

Zowel op het bureau te Winschoten als te Veendam is het echter als een melding afgedaan met als motivatie dat een aangifte pas mogelijk is wanneer er schade of letsel is opgetreden. Op mijn advies

is daarna elektronisch aangifte gedaan. Voor zover ik nu weet is dit door 3 boeren gedaan. Ik hoop dat de politie alsnog overgaat tot onderzoek en de dader(s) in de kraag vat.

Om te proberen schade aan de combiners te voorkomen worden de velden worden nu vooraf handmatig doorzocht. Morgen worden nog een aantal velden gescreend. Wij kunnen deze actie niet anders betitelen dan criminele activiteiten met het doel om opzettelijk schade en/of lichamelijk letsel toe te brengen. Morgen zullen wij het Dagblad van het Noorden hierover informeren.

Deze actie is voor RWE aanleiding om haar toezegging tot een vrijwillige bijdrage aan het lokale windfonds te heroverwegen aangezien RWE geen geld wenst te doneren aan gemeenschappen waarbinnen criminele activiteiten worden getolereerd.

Het leek mij goed om u van deze bijzonder ongewenste ontwikkelingen op de hoogte te stellen.

PS: ik ben met vakantie, maar gezien de ernst van de zaak heb ik gemeend deze melding te moeten doen. Mocht u reageren dan kan het de komende week voorkomen dat ik niet direct reageer.

U kunt dan ook het beste contact opnemen met [redacted]; e-mail: [redacted]@essent.nl

Met vriendelijke groet

[redacted]

RWE

RWE Innogy Windpower Netherlands
IJsseltoren, Grote Voort 247, 8041 BL Zwolle
Postbus 72, 5201 AB 's-Hertogenbosch

M +31(0)6 [redacted]
F +31(0)88 [redacted]
E [redacted]@rwe.com
| www.rwe.com
KvK-nummer 16065082

THE ENERGY TO LEAD

<image3.jpg>

<image4.jpg>

<image5.jpg>

7-9-2016 PG-overleg WP N33. Locatie: Zwolle, Hotel Wientjes, Stationsstraat 7
Tijdstip: 11:00-13:30 uur

Aanwezig:

Provincie Groningen: [redacted]
YARD Energy: [redacted]
RWE/Essent: [redacted]
Pondera Consult: [redacted]
Ministerie van EZ: [redacted]
Ministerie van IenM/RWS: [redacted]
Gemeente Veendam: [redacted]
Gemeente Menterwolde: [redacted]
Gemeente Oldambt: [redacted]
Bureau Energieprojecten: [redacted] (verslag)

Agenda:

1. Opening, agenda, mededelingen
2. Verslag vorige vergadering
3. Voorbereiding van Bestuurlijk Overleg op 14 september a.s.
  - a. Nota van Antwoord op bestuurlijk vooroverleg (bijgevoegd);
  - b. Terinzagelegging ontwerpbesluiten en informatieavonden – logistiek en communicatie;
  - c. Gebiedsproces: overleg tussen gemeenten en initiatiefnemers.
4. Planning
5. W.v.t.t.k.
6. Rondvraag en sluiting

1. Opening, agenda, mededelingen.

[redacted] opent de vergadering gevolgd met een kennismakingsronde vanwege de aanwezigheid van [redacted], stagiair bij de gemeente Oldambt.

2. Verslag vorige vergadering.

N.a.v. vraag van [redacted] over de woning genoemd op pag. 3 van het verslag, licht [redacted] toe dat het om een brugwachterswoning gaat. Deze woning is meegenomen bij de berekeningen en hoort bij de inrichting. Met toevoeging van deze aanvulling wordt het verslag vastgesteld.

3. Voorbereiding van Bestuurlijk Overleg op 14 september a.s.

a. Nota van Antwoord op bestuurlijk vooroverleg.

[redacted] geeft aan dat hij tijdens het bestuurlijk overleg (BO) de bestuurders de kans wil bieden om eventueel nog nader in te gaan op de nota van beantwoording van de reactie op het ontwerp inpassingsplan (OIP). [redacted] vraagt wat precies op het programma staat voor het in het BO komt en doet het verzoek om ook de meest recente bijgewerkte versie van het OIP mee te sturen voor het BO. **Actie:** [redacted] zal deze en andere benodigde stukken nazenden ter interne voorbereiding van het BO. Er zal geen samenvattende toelichting over de wijzigingen bijzitten omdat het zich in principe vanzelf wijst. [redacted] vraagt ook of er behoefte is aan een puntsgewijze presentatie van de Nota van antwoorden of dat het geven van ruimte voor reacties van de bestuurders voldoet. [redacted] geeft aan dat vanuit de provincie die behoefte er wel is. [redacted] bevestigt dat vanuit gemeente Menterwolde. [redacted] toetst bij de aanwezigen of hiervoor veel tijd moet worden ingeruimd ook i.v.m. de 3D-visualisaties van RWE. [redacted] licht toe dat steeds één persoon per keer de visualisaties kan bekijken met gebruik van een 3D-bril en stelt voor één uur vóór begin van het BO te starten zodat iedereen de kans krijgt de visualisaties te zien zonder beslag te leggen op de vergadertijd. Het BO is van 13:30-15:30 i.v.m. de beschikbaarheid van de gedeputeerde. De 3D-bril is dus vanaf 12:30 beschikbaar. [redacted] verzoekt allen om hun bestuurders te vragen iets eerder aanwezig te zijn. De benodigde tijd voor het puntsgewijs doorlopen van het

voorontwerp IP punten schat hij in op een halfuur tot driekwartier. [ ] verzoekt allen om specifieke vragen zeker moeten worden meegenomen z.s.m. door te geven.

- b. Terinzagelegging (TIL) ontwerpbesluiten en informatieavonden – logistiek en communicatie. [ ] schetst de stand van zaken t.a.v. de TIL: op de Ffw-ontheffing na is alles binnen en zijn de controles door de EZ juristen en de initiatiefnemers gebeurd. De eindversies van de Nbw-vergunning en de watervervuiling zijn binnen. [ ] mailt vanmiddag een reminder aan de vergunningverleners om uiterlijk vrijdag de eindversies van de ontwerpbesluiten te mailen. T.a.v. de instemming met de TIL, heeft de DG van RWS inmiddels ingestemd met de TIL en is de minister van IenM geïnformeerd. Normaliter wordt een OIP niet voor instemming voorgelegd aan M I&M. In dit geval is dat wel gebeurd omdat hier sprake is van een project met maatschappelijke weerstand en wordt afgeweken van Rijksbeleid (nota SWOL). De nota t.b.v. de instemming van de minister van EZ is in de parafenlijn bij de DG om vandaag naar de minister te gaan. Met de verwachting dat deze vrijdag terug is. Dit is iets later dan gepland als gevolg van een aantal ontwikkelingen:

1. de sabotageactie in Meeden: hierdoor ontstond intern discussie over het houden van de infoavonden en de wijze waarop. [ ] heeft intensief overleg gehad met burgemeester Munniksma en deze heeft uiteindelijk geadviseerd om niet 3 infoavonden te houden in 3 gemeenten, maar één avond voor het hele gebied en dan m.n. in Veendam. De minEZ moest ook hierover worden geïnformeerd waardoor de nota iets later de route inging;
2. Tijdelijkheid van de bestemming van het windpark: dat betreft nieuwe wet- en regelgeving (onder Crisis- en herstelwet) en is nog niet helemaal uitgekristalliseerd. Er was zorgvuldig juridisch overleg nodig. Uiteindelijk is dat gelukt.

De voorbereidingen voor de TIL lopen en als alles op tijd binnen is kunnen we verder volgens planning. Daarvan uitgaand komen er 2 infoavonden om omwonenden te informeren. Er is overwogen wat de beste vorm zou zijn. Gezien de impact op de omgeving en de grootte van het project vindt [ ] het essentieel dat de voorziening van informatie zo laagdrempelig mogelijk is. De bij Windpark DMOM toegepaste aanpak van kleinschalige spreekuren is voor dit project niet geschikt. De informatiemarkten vinden plaats op donderdag 6 en maandag 10 oktober. Na de afstemming tussen de burgemeesters van de betrokken gemeenten lijkt Veendam nog steeds de beste optie, maar er wordt wel gekeken naar een alternatieve locatie in Veendam i.p.v. Hotel Parkzicht. Mogelijk de sporthal. [ ] vraagt om z.s.m. uitsluitel te geven! Zo niet vrijdag, dan i.i.g. aangeven wanneer dan wel uitsluitel mogelijk is. [ ] vindt het jammer dat Oldambt niet betrokken is bij dit besluit. [ ] geeft aan dat de gevoeligheden bij alle gemeenten in de afstemming is meegenomen. Er is uiteindelijk meer overleg geweest met Menterwolde omdat, niets ten nadele van andere gemeenten, het zwaartepunt in de afwegingen bij gemeente Menterwolde ligt omdat daar het grootste deel van het windpark komt te staan. [ ] vindt het dan jammer dat Menterwolde niet eerder is geïnformeerd. [ ] vraagt of tijdens de informatieavond tegenstanders de mogelijkheid zal worden geboden om plenair te reageren? [ ] geeft aan dat tegenstanders een podium willen. [ ] licht toe dat er geen plenair moment zal zijn. Mensen kunnen indien gewenst reageren door een zienswijze in te dienen. Het EZ standpunt is dat EZ informatieavonden organiseert als informatievoorziening over het EZ-besluit (IP) en vanwege de coördinatie ook over de overige besluiten, maar biedt daarbij geen podium aan tegenstanders van dat besluit via een plenair deel van de avond. De tegenstanders hebben trouwens het aanbod voor een ruimte/stand op de avond afgewezen. EZ kijkt nog of directeur E&O dhr Smallenbroek los van de informatiemarkt in gesprek kan met de tegenstanders.

[ ] vraagt aan de PG-leden of ze als bevoegd gezag zelf aanwezig zullen zijn om informatie te verstrekken over hun ontwerpbesluiten. [ ] geeft aan dat de provincie in principe er zal zijn. Vanuit gemeente Veendam was er een gereserveerde reactie vanuit de vergunningverleners. Het wordt intern nog nader besproken. [ ] geeft aan dat door er te zijn de gemeente vereenzelvigd wordt met het project en dat de gemeente daarom liever niet erbij wil zijn. [ ] vraagt zich af of de bestuurders aanwezig willen zijn. [ ] hoort dat graag van de PG-leden. [ ] wil dan graag

eerst het uiteindelijk besluit t.a.v. aantal avonden, locatie en datum weten om het intern uit te zetten bij de bestuurders.

c. **Gebiedsproces:**

█ wil tijdens het BO ook voldoende tijd inruimen voor het gebiedsproces en stelt voor daar één uur voor te nemen. De gemeenten hebben nu de trekkersrol voor de gesprekken met de initiatiefnemers en zij vertegenwoordigen daarbij de dorpsraden. Het BO op 14-9 is een belangrijk moment en er moet goed worden gekeken wat aan beide kanten moet zijn voorbereid voor een effectief en constructief overleg. █ vraagt hoe de PG-leden dat zien. Ook voor █ s het BO het startmoment en daaruit volgen de instructies die RWE moet gebruiken voor de vervolgonderhandelingen. RWE heeft via de keukentafelgesprekken in principe al een groep mensen verzameld die bereid is mee te praten over het participatiefonds. Van deze groep mensen is het signaal ontvangen dat zij niet willen dat de gemeenten en provincies erbij betrokken zijn en dat uitgaande van wat hij vandaag hoort dat weer zou moeten worden omgegooid. █ licht toe dat YARD net iets anders daarin staat. Yard vindt de wensen van de omgeving leidinggevend en als een faciliterende rol van de gemeenten daarbij kan helpen, dan is deze welkom. █ voegt toe dat voor de gemeente Menterwolde de dorpsraden het liefst ook een leidende rol zouden moeten hebben in de besprekingen, maar dat deze de bal bij de gemeenten hebben neergelegd. █ geeft aan dat RWE het liefste wil dat de mensen zelf zeggenschap hebben over het fonds en dat de regie bij de bewoners ligt. Er zijn signalen dat menen bang zijn dat het fonds anders in de gemeente kas verdwijnt. Hoe kan de betrokkenheid van en regie bij de bewoners geregeld worden? █ geeft aan dat voor de gemeente de Dorpsbelangen de centrale rol hebben als gesprekspartner en niet individuele bewoners. █ vraagt om dan goed te inventariseren wat de mensen willen en als aandachtspunt mee te nemen dat iedereen zich vertegenwoordigd moet voelen door de gekozen gesprekspartners. █ licht toe dat Veendam het liefst had dat de raden direct bij de onderhandelingen betrokken waren gebleven, maar zij hebben de besluiten daarover bij de gemeente neergelegd. Er wordt geconcludeerd dat de gemeenten de vraag 'Hoe ga je om met bewoners die zich mogelijk niet vertegenwoordigd voelen door de dorpsraden?' als aandachtspunt bij het maken van procesafspraken zullen meenemen. █ vraagt om te kijken of hierover nog eventueel nader afspraken met de bestuurders moeten worden gemaakt. Zowel procesafpraak als ook afspraken over hoe de gemeenten zelf zich in het overleg gaan laten vertegenwoordigen. █ verzoekt ook de vraag of gemeenten zelf ook een bijdrage willen leveren aan het fonds mee te nemen. █ geeft aan dat het volgende week mogelijk nog te vroeg is om dit punt inhoudelijk te bespreken, tenzij men daar toch behoefte aan heeft. Anders is het i.i.g. een onderwerp om mee te nemen in de procesafspraken. █ vraagt naar de positie van de grondeigenaren in het proces / de onderhandelingen. █ geeft aan dat hij als laatste signaal dat van de grondeigenaren heeft ontvangen dat ze niet willen participeren in de onderhandelingen. █ stelt voor om de grondeigenaren mee te geven dat een significant en zichtbare bijdrage van de grondeigenaren heel belangrijk zou kunnen zijn. Vooral gezien de groeiende weerstand die vooral op de grondeigenaren is gericht. Dus graag de punten van positie en bijdrage van grondeigenaren in het fonds meenemen in de procesafspraken. █ vraagt om goed te definiëren waar we het over hebben en om vervolgens consequent de juiste term te gebruiken. In de nieuwsbrief worden bestaande voorbeelden elders in het land aangekaart van manieren waarop 'profijt voor de omgeving' van een windpark vorm is gegeven. Het verzoek is de tekst nog niet te verspreiden.

4. **Planning.**

█ noemt de kernmomenten van de planning voor de vergunningen voor fase 2 van het project. De planning gaat uit van eindversies van de ontwerpbesluiten in maart 2017 zodat de TIL nog vóór de zomervakantie kan plaatsvinden. De definitieve besluiten kunnen dan na de zomervakantie in september ter inzage gaan. Als deze planning wordt gehaald, kan het windpark uiteindelijk in 2020 in bedrijf en draagt het bij aan de kabinetsdoelstellingen voor de energietransitie.

5. W.v.t.t.k.

Agenda voor het volgende PG-overleg: nog een keer informatieavonden bespreken. Datum en plaats en tijd: dinsdag 4 oktober bij de provincie Groningen van 10:00-12:00. ■■■ regelt een vergaderruimte bij provinciehuis. Het daaropvolgende PG-overleg is dan dinsdag 15 november van 10:30-12:30, bij RVO-Zwolle. Agenda: bespreking zienswijzenbundel terinzagelegging ontwerpbesluiten.

6. Rondvraag en sluiting

Er zijn verder geen vragen en ■■■ bedankt allen en sluit de vergadering.

Kort verslag bestuurlijk overleg windpark N33

Datum: 14 september 2016

Aanwezig: mw. Homan (provincie Groningen), dhr Schmaal (gemeente Veendam), mw. Veenstra (gemeente Menterwolde), mw. Broekhuizen (gemeente Oldambt), [REDACTED], [REDACTED] (beiden Yard Energy BV), [REDACTED] (innogy Windpower Netherlands BV), mw. Post, [REDACTED] (beiden ministerie van EZ).

1. Opening en agenda

De agenda wordt ongewijzigd vastgesteld.

2. Toelichting op Nota van Antwoord op het bestuurlijk vooroverleg

De gemeenten spreken hun teleurstelling uit dat hun reacties op het Voorontwerp niet hebben geleid tot meer aanpassingen. Zij zien graag een nadere verantwoording op de locatiekeus, op verlichting, en op de onregelmatig geplaatste turbines ten westen van de N33.

3. Informatiemarkten terinzagelegging ontwerp-besluiten

EZ geeft een toelichting op de terinzagelegging van de ontwerp besluiten van 30 september t/m 10 november 2016. De informatiemarkten zullen plaatsvinden op 6 en 10 oktober 2016, beide te Veendam. Vanaf de terinzagelegging loopt ook de formele periode om zienswijzen op de ontwerp besluiten in te dienen.

Oldambt voelt zich wat de locatie betreft voor het blok gezet dat er zonder overleg met Oldambt voor is gekozen om de informatieavonden alleen in Veendam te houden. Voor inwoners van Oldambt kan de afstand een bezwaar zijn om de informatiemarkten te bezoeken. EZ geeft aan dat hierover met Menterwolde en Veendam is overlegd maar dat inderdaad ook vooraf met Oldambt afgestemd had moeten worden.

Gemeenten geven verder aan dat ook bestuurders wel de informatiemarkten zullen bezoeken maar dat gemeenten niet als bevoegd gezag formeel hun ontwerp besluit zullen toelichten.

Men verwacht met name vragen over de effecten op omwonenden en over wat het windpark oplevert voor de omgeving.

RWE geeft een toelichting op de geplande publieksavonden waarbij 6 personen per keer de grote visualisatie kunnen bekijken. Om dit in te plannen kan men zich via de website inschrijven. Mensen kunnen ook zonder intekenen langskomen om te zien of er op dat moment plek is.

4. Gebiedsproces

Op 7 juli zijn afspraken gemaakt over het vervolg van het gebiedsproces. Wethouders hebben inmiddels gesproken met de Dorpenalliantie. Afgesproken is dat gemeenten aan zet zijn en de gesprekken over een gebiedsfonds zullen voeren. praten over verdeling als het windpark er staat. Spreken over participatie is wat de dorpen betreft nu nog niet aan de orde omdat ze het windpark niet willen.

Afgesproken wordt om vóór de formele besluiten de afspraken over een gebiedsfonds vast te leggen. Gemeenten zullen eerst met de initiatiefnemers in gesprek gaan. Ze zullen verder de provincie en EZ

op de hoogte houden en later bij de gesprekken betrekken. De provincie geeft aan bij dit proces op de achtergrond te staan en desgewenst ondersteuning te willen bieden.

Afgesproken wordt dat in communicatie naar buiten zal worden aangegeven dat gemeenten namens de Dorpenalliantie het overleg voeren. Gemeenten achten directe communicatie naar bewoners niet nodig omdat zij bij de dorpsraden terecht kunnen. Bij de gemeenten kunnen zij navragen wie er in de dorpsraden zitten.

Afgesproken wordt ook dat initiatiefnemers signalen die zij uit gesprekken met bewoners meenemen, inbrengen in de gesprekken met de gemeenten.

Tenslotte wordt afgesproken dat een nieuw bestuurlijk overleg wordt gepland op het moment dat gemeenten aangeven dit wenselijk te vinden.

> Retouradres Postbus 20401 2500 EK Den Haag

Directie Communicatie

Bezoekadres

Bezuidenhoutseweg 73
2594 AC Den Haag

Postadres

Postbus 20401
2500 EK Den Haag

T 070 379 8911 (algemeen)
www.rijksoverheid.nl/eZ

Burgerbrief behandeld door

Centrale Unit
Burgercorrespondentie

Datum - **03 NOVEMBER 2016** -

Betreft Inzake geplande plaatsing van grote windmolens langs de N33

Ons kenmerk
DC / 16169707

Bijlagen

Geachte heer en mevrouw ,

Hierbij een reactie op uw brief van 28 november 2016.

M.b.t. uw brieven wil ik verwijzen naar de informatie op de site van het Bureau Energieprojecten, zie: <http://www.rvo.nl/subsidies-regelingen/windpark-n33>

Op de site van het Bureau Energieprojecten vindt u de relevante informatie m.b.t. Windpark N33 zoals de stand van zaken, waar u de ontwerpbesluiten kunt inzien en hoe u uw zienswijze kunt kenbaar maken.

De ontwerpbesluiten voor dit project liggen van 30 september tot en met 10 november 2016 ter inzage. In diverse lokale media en in de Staatscourant van 29 september 2016 is kennisgeving gedaan van de terinzagelegging van de ontwerpbesluiten.

Waar kunt u de ontwerpbesluiten inzien?

De aanvragen, de ontwerpbesluiten en andere relevante stukken zullen van vrijdag 30 september tot en met donderdag 10 november 2016, tijdens reguliere openingstijden, ter inzage liggen bij:

- gemeente Veendam, Raadhuisplein 5, 9641 AW Veendam;
- gemeente Menterwolde, Kerkstraat 2, 9649 GR Muntendam;
- gemeente Oldambt, Johan Modastraat 6, 9671 CD Winschoten.

De stukken zijn ook digitaal beschikbaar via de RVO website.

Hoe kunt u uw zienswijze kenbaar maken?

Dat kan van vrijdag 30 september tot en met donderdag 10 november 2016:

• Bij voorkeur digitaal: via het digitale reactieformulier ! (reageren per via e-mail is niet mogelijk)

• Per post:

**Bureau Energieprojecten
Inspraakpunt Windpark N33
Postbus 248, 2250 AE Voorschoten**

• Mondeling: telefonisch bij Bureau Energieprojecten - op werkdagen tussen 09.00 en 12.00, T (070) 379 8979.

Wat gebeurt er met uw reactie?

Alle zienswijzen worden beoordeeld en betrokken bij de definitieve besluitvorming. De definitieve besluiten zullen naar verwachting binnen enkele maanden na 10 november 2016 worden genomen. Daarbij wordt dan aangegeven hoe met de zienswijzen rekening is gehouden. De besluiten zullen ter inzage worden gelegd op dezelfde plaatsen als waar nu de ontwerpbesluiten ter inzage liggen. Een belanghebbende die op het ontwerp van een besluit een zienswijze heeft ingebracht, kan later tegen dat besluit beroep instellen bij de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State.

Wij verzoeken u uw zienswijze opnieuw in te sturen naar het Bureau Energieprojecten, dat kan digitaal of per post.

Wij vertrouwen erop U hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Met vriendelijke groet.

Centrale Unit Burgerbrieven
Directie communicatie
MINISTERIE VAN ECONOMISCHE ZAKEN

Johan Kodastraat 6
postbus 175 , 9670 AD Winschoten
T(0597)48 20 00 , info@gemeente-oldambt.nl
www.gemeente-oldambt.nl

g e m e e n t e
O l d a m b t

ETM 52

Ministerie van Economische Zaken
t.a.v. minister H.G.J. Kamp
Postbus 20401
2500 EK DEN HAAG

Onderwerp	zienswijze op het ontwerp rijksinpassingsplan windpark N33	Datum	8 november 2016
Ons kenmerk Inlichtingen bij	16.0035470 [REDACTED]	Uw brief Bijlage(n)	

Geachte heer Kamp,

Hierbij geven wij een zienswijze op de vanaf 30 september 2016 tot en met 10 november 2016 ter inzage liggende stukken, betreffende:

- ontwerp rijksinpassingsplan windpark N33;
- overige ontwerpbesluiten;
- het MER;
- alle onderliggende stukken.

1. Geen draagvlak onder de bevolking.

Wij constateren dat er geen draagvlak is onder de bevolking van de gemeenten waar het Windpark N33 is gepland. Dit blijkt uit een aantal brieven die door afzonderlijke vertegenwoordigers van de bevolking (dorpsbelangenverenigingen en dergelijke) maar ook door de "DorpenAlliantie" aan de Minister zijn gezonden. Nu er eigenlijk geen sprake is van enig draagvlak, is het niet juist om een inpassingsplan vast te stellen.

2. Effecten leefomgeving en open landschap.

- Nabijheid van en zichtbaarheid vanuit dorpen.

Door de keuze voor de variant met het opschuiven van de windturbines in oostelijke richting, komen er vier windturbines op het grondgebied van de gemeente Oldambt. De turbines komen dichtbij de dorpen Scheemda, Westerlee en Nieuw-Scheemda. De zichtbaarheid van de turbines vanuit deze dorpen wordt groter en dit is niet gewenst.

- Aantasting grootschalig open landschap

Kenmerk van het gebied ten westen van Scheemda en Westerlee is het grootschalig open landschap. Aantasting van dit landschap hiervan is niet gewenst. Plaatsing van windturbines heeft dit zeker tot gevolg.

3. Onvoldoende belangenafweging.

Er is een Energieakkoord waarin door het Rijk en de Provincie Groningen een afspraak is gemaakt tot invulling in de Provincie Groningen met 855,5 megawatt aan windenergie op land. Volgens de voordracht aan Provinciale Staten van Gedeputeerde Staten van 9 april 2013 betreffende de uitbreiding van de concentratiegebieden is het plaatsingspotentieel voor het Windpark N33 100 MW of meer. Volgens deze voordracht is er overigens geen noodzaak voor de invulling tot meer dan 100 MW.

Volgens bladzijde 5 van de Toelichting op het Inpassingsplan is de bijdrage aan de energiedoelstelling van dit Windpark ongeveer 120 MW.

Er wordt in het plan op geen enkele manier onderbouwd waarom er ruimte wordt gemaakt voor 20MW meer dan het noodzakelijk potentieel. Enige flexibiliteit met een dergelijk plan kunnen wij ons voorstellen, maar 20% is aan de hoge kant.

Een plan van 100 MW kan betekenen een vermindering van het aantal windturbines. Zo had uw Ministerie een poging kunnen doen tot het verkrijgen van meer draagvlak onder de bevolking. Nergens blijkt dat u deze mogelijkheid heeft overwogen.

En dit knelt te meer nu uit een Aanvulling van de MER blijkt dat bij vermindering van het aantal turbineposities er positieve effecten optreden ten aanzien van een aantal aspecten (zie blz. 10 en 11 van de Aanvulling d.d. 22 juni 2016).

Echter bij de Toelichting op het Inpassingsplan wordt er op geen enkele manier aangegeven waarom die positieve aspecten niet leiden tot een plan met minder posities. Daarmee is de belangenafweging onvoldoende en kan het plan op deze manier niet worden vastgesteld.

4. *Geen verdere opgave ontwikkeling windenergie in de gemeente Oldambt*

Plaatsing van windturbines betekent feitelijk dat de gemeente Oldambt een voldoende bijdrage levert aan de invulling van duurzame energie in het gesloten Energieakkoord.

De verwachting is op dit moment dat bij het tot stand komen van het Windpark N33 de provincie Groningen voldoet aan de afspraak in het Energieakkoord van invulling van 855,5 megawatt aan windenergie op land. Dit is van belang omdat er geen andere locaties in de komende jaren in beeld kunnen komen. Gemeenten die nu al geconfronteerd worden met windturbineparken of gedeelten daarvan, dienen dan in de toekomst gevrijwaard door het rijk te worden van nieuwe initiatieven. Het is heel goed mogelijk om hierover een standpunt in te nemen.

5. *Overeenstemming over compensatie*

De gemeente is van mening dat er voor de ter inzage legging van het ontwerp er sprake had moeten zijn van overeenstemming in hoofdlijnen over de compensatie met inzicht in de compensatie voor de inwoners van onze gemeente.

Het proces van de compensatie is echter nog niet afgerond en het ontwerp is wel ter inzage gelegd. De gemeente vindt dit onverstandig. Onze positie is daardoor verzwakt.

Om de positie van de gemeente te versterken, vinden wij dat uw Ministerie geen besluit tot vaststelling moet nemen voordat het proces van de compensatie succesvol is afgerond.

Heeft u naar aanleiding van deze brief nog vragen? Neemt u dan contact op met [redacted] via (0597) [redacted].

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders van de gemeente Oldambt

[redacted]
Norman Groothuis
Secretaris

[redacted]
~~Pieter Omit~~
Burgemeester

g e m e e n t e
0 l d a m b t

BusinessPost Winschoten
Postbus 7
9670 AA Winschoten
Port Betaald

Poststuk niet voor u bestemd?
Stuur het gratis retour via post of oranje bus

09 11 16

Postbus 175
9670 AD Winschoten

POSTBUS
10 NOV. 2016

15-11-2016 PG-overleg WP N33. Locatie: Zwolle, RVO, Hanzelaan 310
Tijdstip: 10:30-12:30 uur

Aanwezig

YARD Energy: [redacted]
RWE/Essent: [redacted]
Pondera Consult: [redacted]
Ministerie van EZ: [redacted]
Ministerie van IenM/RWS: [redacted]
Bureau Energieprojecten: [redacted] (verslag)

Afgemeld

Provincie Groningen: [redacted]
Gemeente Veendam: [redacted]
Gemeente Menterwolde: [redacted]
Gemeente Oldambt: [redacted]
Pondera Consult: [redacted]
Bureau Energieprojecten: [redacted]

Agenda

1. Opening, agenda, mededelingen
2. Verslag vergadering 7 september 2016
3. Planning beantwoording zienswijzen
4. Planning definitieve besluitvorming
5. Planning mandje 2 vergunningen
6. Rondvraag en sluiting

1. Opening, agenda, mededelingen

[redacted] opent de vergadering met ene kennismakingsronde voor [redacted] ([redacted] vervangt [redacted] voor deze vergadering.

De overheden hebben zich afgemeld voor het overleg, [redacted]

2. Verslag vergadering 7 september 2016

[redacted] vraagt aandacht voor de correcte spelling van haar achternaam (zonder 't'). Het verslag is akkoord.

3. Planning beantwoording zienswijzen

De termijn voor het indienen van zienswijzen is verstreken, maar deze week zouden er nog zienswijzen via de post kunnen binnenkomen die op tijd verzonden zijn.

Op dit moment zijn er zo'n 200-250 zienswijzen ontvangen, nog niet alles is doorgestuurd naar Pondera en de Commissie voor de m.e.r. Een flink deel van de zienswijzen is ene kopie van de standaard-zienswijze van de gemeenten. Toch zijn er ook veel andere particuliere reacties.

De meest uitgebreide reactie is die van Tegenwind. Tegenwind gaat niet alleen in op het inpassingsplan, maar ook op de vergunningen, circa 17 pagina's. Ook andere zienswijzen zijn soms mede gericht op de vergunningen. In veel reacties vragen en zorgen over de milieueffecten (geluid, slagschaduw, etc.).

De aanpak wordt om na bestudering van alle zienswijzen een algemeen deel van de reactienota te schrijven, zodat de reacties op de individuele zienswijzen er efficiënt verwezen kan worden. Waar mogelijk en vergelijkbaar zal voor het algemene deel geput gepunt worden uit de Nota van Antwoord voor Windpark Drentse Monden. Het uitsplitsen van de zienswijzen gebeurt deze en volgende week.

Het schrijven van de Nota van Antwoord is in opdracht gegeven aan Pondera. [redacted] heeft daarvoor een planning gemaakt, die met de vergaderstukken is meegestuurd. Pondera zal zo veel mogelijk voorbereidend werk doen in de vorm van tekstvoorstellen, zodat de planning ook voor de overheden haalbaar is. Hiertoe is binnen Pondera een klein schrijfteam gevormd, met ook specialisten en Stibbe. Eind volgende week is er een werktabel. Die zal ook worden gedeeld met de initiatiefnemers.

De planning is strak, want hoe eerder de antwoorden op de zienswijzen duidelijk zijn, hoe eerder de overheden ook hun vergunningen kunnen aanpassen. Het fileren van de zienswijzen wordt dan ook begonnen met de onderdelen die zich richten op de vergunningen.

Twee van de zienswijzen (groep bewoners & gemeente Veendam; gelijkkluidend) zijn tevens een Wob-verzoek. Gevraagd wordt naar stukken die aantonen dat het plan financieel realistisch is (uitvoerbaarheidstoets in het inpassingsplan).

3. Planning definitieve besluitvorming

Met de vergaderstukken is ook een nieuwe planning meegestuurd voor de definitieve besluitvorming. [redacted] acht het een reëel procesrisico dat het besluit moet vallen vlak voor de verkiezingen. De kans bestaat dat vanuit het kabinet geen toestemming meer komt voor het windpark, en die kans is groter naarmate het besluit dichterbij de verkiezingen zit. Om die reden heeft [redacted] de planning versneld.

[redacted] geeft aan hier moeite mee te hebben. De juridische capaciteit was gereserveerd voor januari en die wordt nu naar voren gehaald naar de week voor Kerst. Maar dan is die juridische capaciteit al toebedeeld aan de toetsing van andere inpassingsplannen. [redacted] zegt toe te zullen bekijken of de I&M-toetsing toch kan plaatsvinden in de oorspronkelijk geplande weken. [redacted] geeft ook aan dat de planning van de ondertekening door de Ministers te krap te vinden. Hetzelfde geldt wellicht ook voor het afgeven van de definitieve vergunningen. Het kan zomaar gebeuren dat de vergunningen toch door Raad of Staten geagendeerd worden.

[redacted] en [redacted] kijken naar de planning.

4. Planning mandje 2 vergunningen

De initiatiefnemers melden dat de vergunningaanvragen voor het tweede mandje nog niet zijn ingediend bij de bevoegde gezagen. Wel worden ze op dit moment met hen afgestemd. Dat betekent dat de planning voor deze fase opnieuw bekeken moet worden. Actie [redacted] Ook met een aangepaste planning voor mandje 2 is tijdig SDE aanvragen en een operationeel windpark in 2020 realistisch. De net inpassing lijkt een bottleneck te kunnen gaan worden.

De vergunning van Rijkswaterstaat voor een extra op- en afrit voor het bouwverkeer lijkt alleen een vergunning voor een afrit te worden. Dat zou betekenen dat het lege bouwverkeer toch door en langs de dorpen gaat rijden. [redacted] gaat met de verantwoordelijken van Rijkswaterstaat in gesprek om na te gaan of hier toch een mouw aan te passen is. Het zou een goede richting de inwoners van het gebied zijn als verkeersonveiligheid door bouwverkeer voorkomen kan worden.

5. Rondvraag en sluiting

Gesproken wordt nog over de timing van een nieuwsbrief. Geconcludeerd wordt dat het uitbrengen van een nieuwsbrief gekoppeld kan worden aan het publiceren van de zienswijzenbundel.

[redacted]: er is ook nog gesproken over het bezoek van de CEO van RWE aan MEZ. Heb ik niet genotuleerd]

[redacted] bedankt allen en sluit de vergadering.

Ministerie van Economische Zaken

> Retouradres Postbus 20401 2500 EK Den Haag

[BESTUURSORGAAN]
[CONTACTPERSOON]
[POSTBUS]
[POSTCODE] [PLAATS]

Datum - 12 JANUARI 2017 -
Betreft Termijnstelling definitieve besluiten voor windpark N33

[AANHEF1] [AANHEF2]

Zoals u weet, wordt momenteel met toepassing van de rijkscoördinatie-regeling (artikel 3.35, eerste lid, van de Wet ruimtelijke ordening) de besluitvorming voorbereid voor het project 'Windpark N33'. Voor dit project zijn onder andere besluiten nodig waarvoor u bevoegd gezag bent. Ik wil u hierbij bedanken voor uw medewerking bij het voorspoedig verloop van de procedure tot nu toe.

Deze brief bevat de termijnstelling voor de desbetreffende besluiten. Ik merk op dat per bestuursorgaan één brief is verzonden die dus op meerdere besluiten betrekking kan hebben.

Van 29 september 2016 tot en met 10 november 2016 hebben de ontwerp-besluiten met betrekking tot dit project ter inzage gelegen, waarna er 168 zienswijzen zijn ontvangen. Dit betekent dat de definitieve besluitvorming over dit project kan plaatsvinden. Overeenkomstig artikel 3.31, eerste lid en derde lid, aanhef en onder e, in samenhang met artikel 3.35, vierde lid, van de Wet ruimtelijke ordening, wordt de termijn voor definitieve besluitvorming in dit geval bepaald door de Minister van Economische Zaken. Deze brief voorziet daarin. Ik verzoek u de definitieve, ondertekende besluiten die verband houden met dit project aan mij toe te sturen opdat ik deze uiterlijk op 3 maart 2017 ontvang. Dit betreft de besluiten op de aanvragen die genoemd zijn in bijlage 1 bij deze brief.

Ik wijs u er met nadruk op dat uitsluitend de Minister van Economische Zaken, in dit project met toepassing van artikel 3.32 in samenhang met artikel 3.35, vierde lid van de Wet ruimtelijke ordening, zorgt voor de bekendmaking en de mededeling van de besluiten overeenkomstig de daarvoor geldende wettelijke voorschriften. De bedoeling is de definitieve besluiten (inpassingsplan en overige besluiten) ter inzage te leggen op 17 maart 2017.

Bij het doorlopen van de rijkscoördinatie-regeling maak ik gebruik van ondersteuning door Bureau Energieprojecten. U kunt uw besluit(en) en eventuele afschriften dan ook richten aan:

Rijksdienst voor Ondernemend Nederland

**Directoraat-generaal
Energie, Telecom &
Mededinging**
Directie Energie en Omgeving

Bezoekadres
Bezuidenhoutseweg 73
2594 AC Den Haag

Postadres
Postbus 20401
2500 EK Den Haag

Factuuradres
Postbus 16180
2500 BD Den Haag

Overheidsidentificatienr
00000001003214369000

T 070 379 8911 (algemeen)
www.rijksoverheid.nl/ez

Behandeld door

T 070 [redacted]
@minez.nl

Ons kenmerk
DGETM-EO / 16195772

Uw kenmerk**Bijlage(n)**

Directoraat-generaal
Energie, Telecom &
Mededinging
Directie Energie en Omgeving

Ons kenmerk
DGETM-EO / 16195772

Bijlage: benodigde besluiten uitvoeringsmodule 1 project windpark N33

Bestuursorgaan	Besluit
Gemeente Menterwolde	Besluit als bedoeld in artikel 2.1 eerste lid van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht ('de omgevingsvergunning') [t.b.v. turbines, opstelplaatsen en schakelstations]
	Besluit als bedoeld in artikel 2.1 eerste lid van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht ('de omgevingsvergunning') [t.b.v. turbines, opstelplaatsen en schakelstations]
Gemeente Veendam	Besluit als bedoeld in artikel 2.1 eerste lid van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht ('de omgevingsvergunning') [t.b.v. turbines, opstelplaatsen en schakelstations]
	Besluit als bedoeld in artikel 2.1 eerste lid van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht ('de omgevingsvergunning') [t.b.v. turbines, opstelplaatsen en schakelstations]
Ministerie van Economische Zaken (Rijksdienst voor Ondernemend Nederland)	Besluit als bedoeld in artikel 75, tweede lid van de Flora- en faunawet ('de flora- en faunawetontheffing')
Provincie Groningen	Besluit als bedoeld in artikel 19d, eerste lid van de Natuurbeschermingswet ('de natuurbeschermingswetvergunning')
Waterschap Hunze en Aa's	Besluit als bedoeld in artikel 6.2, eerste lid van de waterwet ('de watervergunning')

Bestuursorgaan	contactpersoon	Adres	Postcode	Plaats	Aanhef1	Aanhef2
College van burgemeester en wethouders van de gemeente Menterwolde		Postbus 2	9649 ZG	Muntendam	Geacht	college
College van burgemeester en wethouders van de gemeente Veendam		Postbus 85	9640 BA	Veendam	Geacht	college
Rijksdienst voor Ondernemend Nederland	de	Postbus 93144	2509 AC	Den Haag	Geachte	
Gedeputeerde Staten van de provincie Groningen		Postbus 610	9700 AP	Groningen	Geacht	college
College van dijkgraaf en hoogheemraden van waterschap Hunze en Aa's		Postbus 195	9640 AD	Veendam	Geacht	college